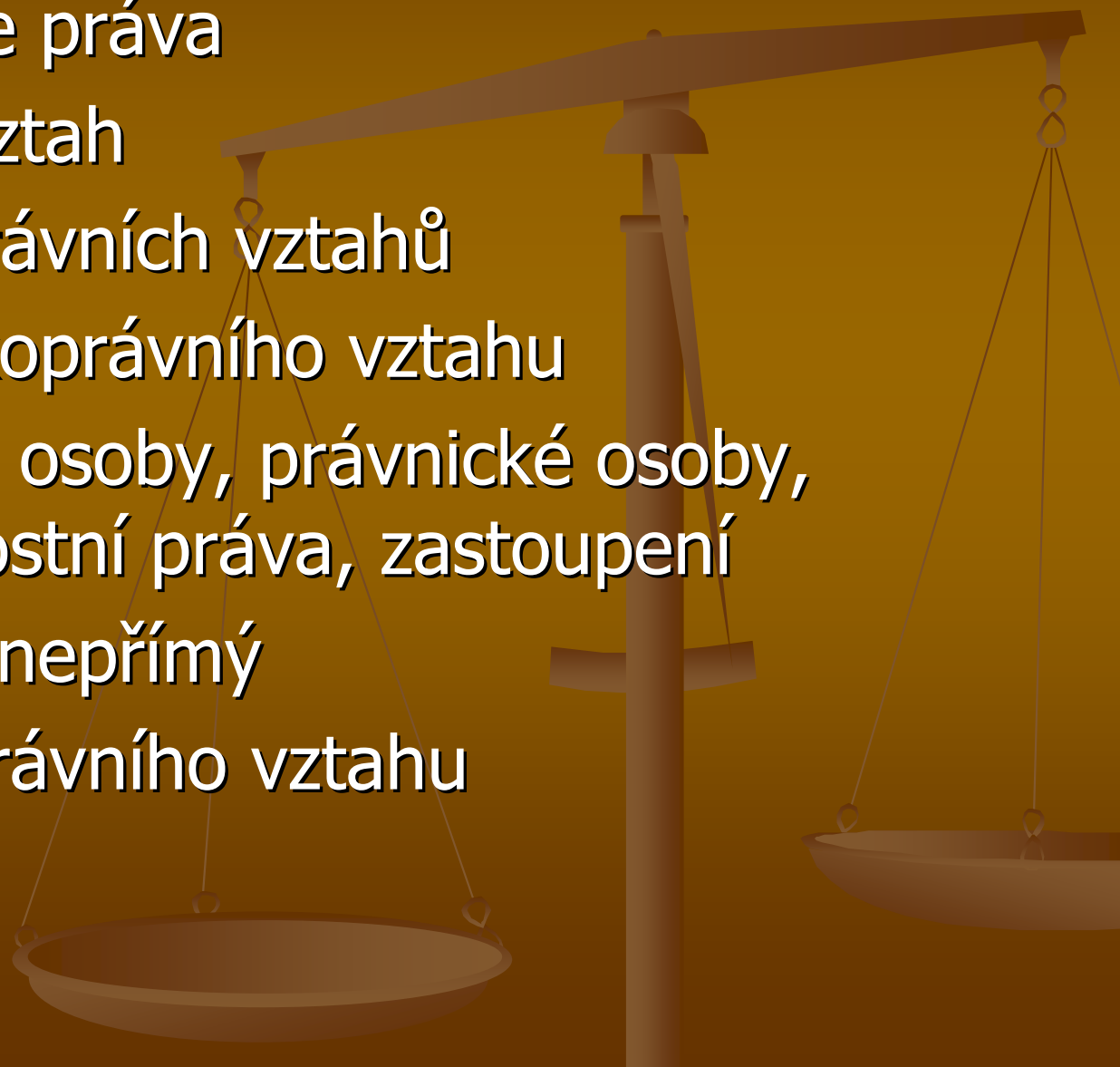

POJEM A PRVKY OBČANSKOPRÁVNÍHO VZTAHU VYBRANÉ OTÁZKY

JUDr. Kateřina Ronovská, Ph.D.
Katedra občanského práva
PrF MU Brno

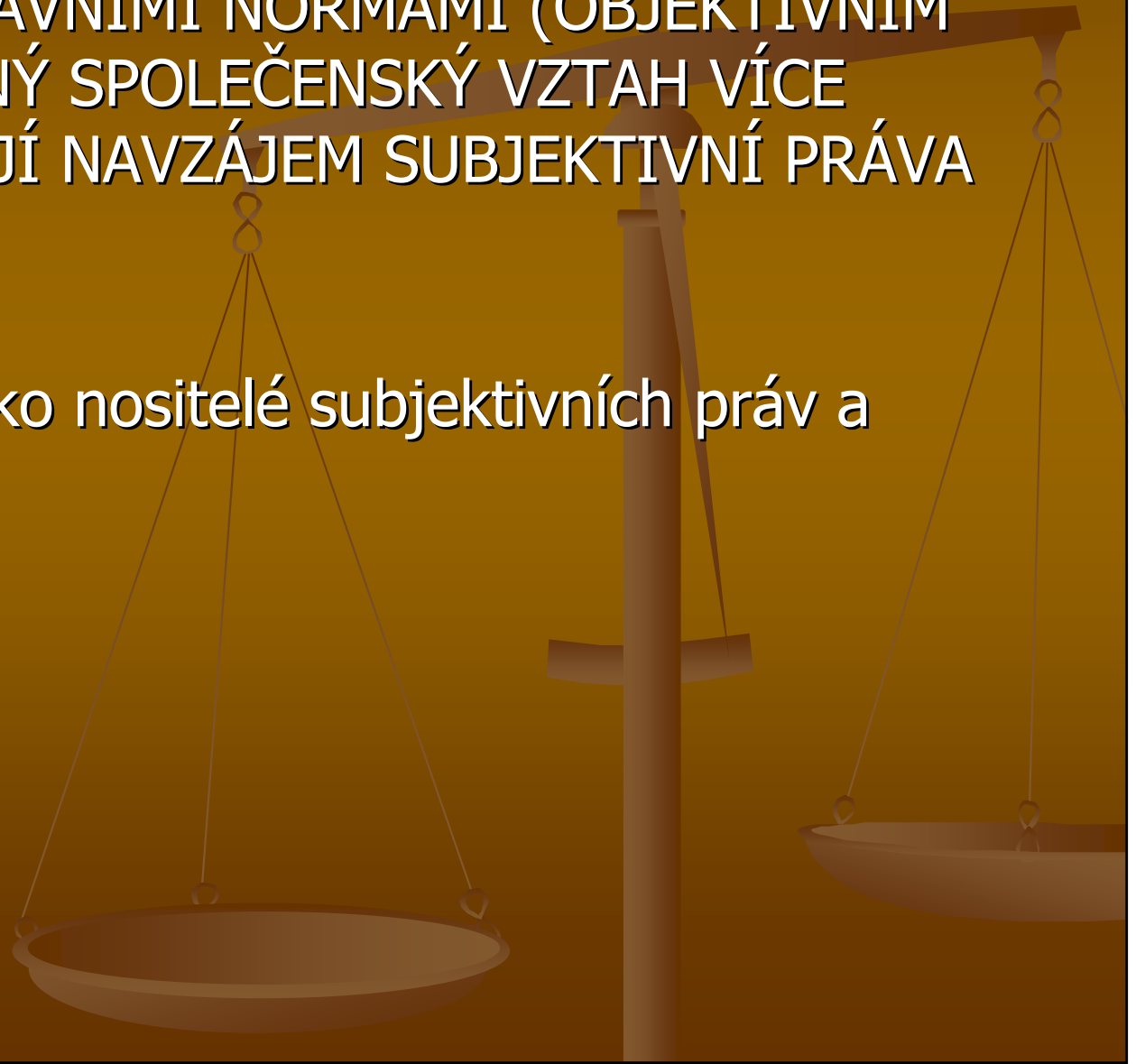
Osnova:

- Opakování z teorie práva
- Občanskoprávní vztah
- Druhy občanskoprávních vztahů
- Struktura občanskoprávního vztahu
- Subjekty – fyzické osoby, právnické osoby, všeobecná osobnostní práva, zastoupení
- Předmět – přímý, nepřímý
- Obsah občanskoprávního vztahu

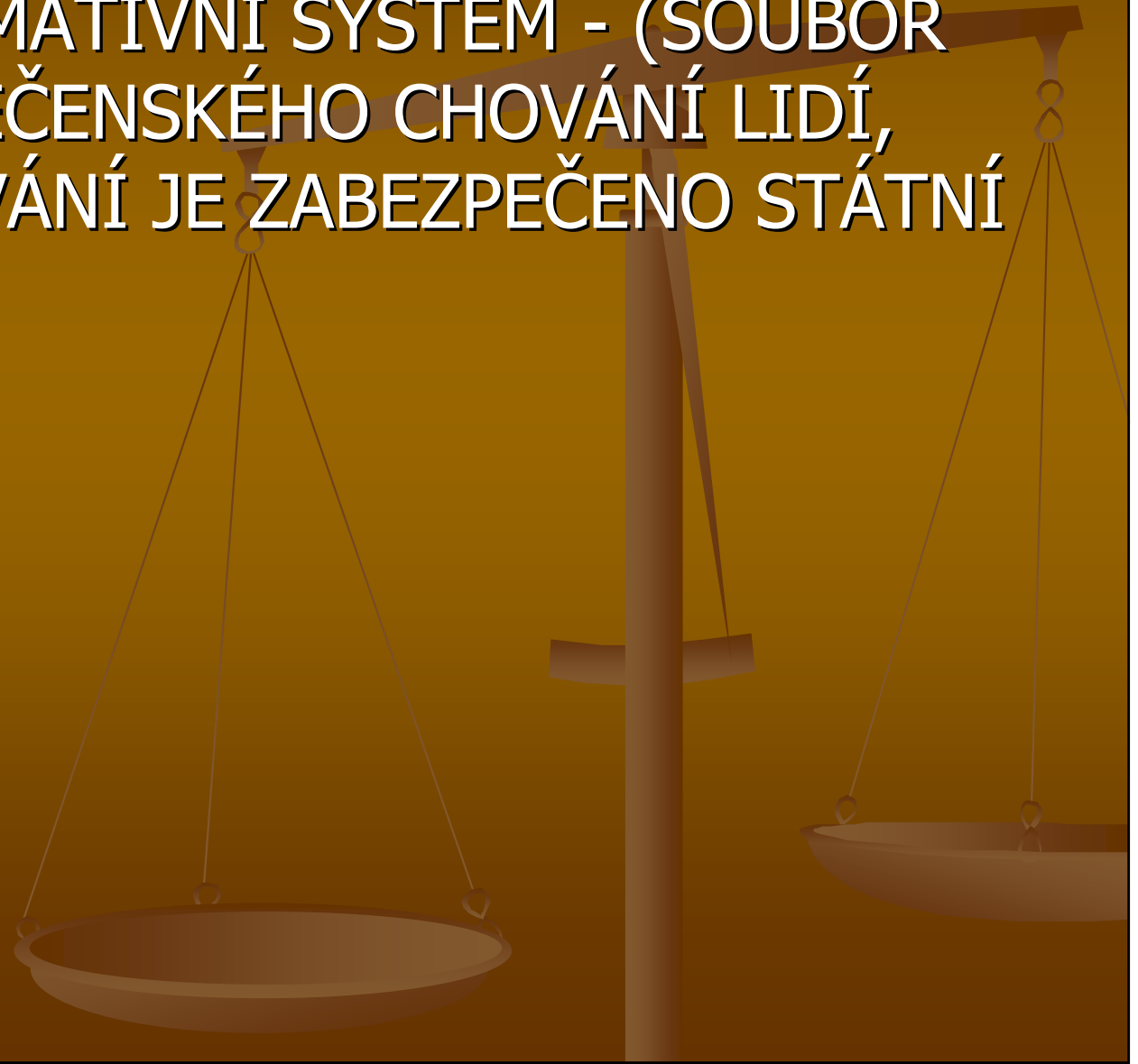
OPAKOVÁNÍ Z TEORIE PRÁVA:

- PRÁVNÍ VZTAH = PRÁVNÍMI NORMAMI (OBJEKTIVNÍM PRÁVEM) REGULOVANÝ SPOLEČENSKÝ VZTAH VÍCE SUBJEKTŮ, KTEŘÍ MAJÍ NAVZÁJEM SUBJEKTIVNÍ PRÁVA A POVINNOSTI
- navzájem vystupují jako nositelé subjektivních práv a povinností

Co je objektivní právo?

- SPECIFICKÝ NORMATIVNÍ SYSTÉM - (SOUBOR PRAVIDEL) SPOLEČENSKÉHO CHOVÁNÍ LIDÍ, JEHOŽ DODRŽOVÁNÍ JE ZABEZPEČENO STÁTNÍ MOCÍ.

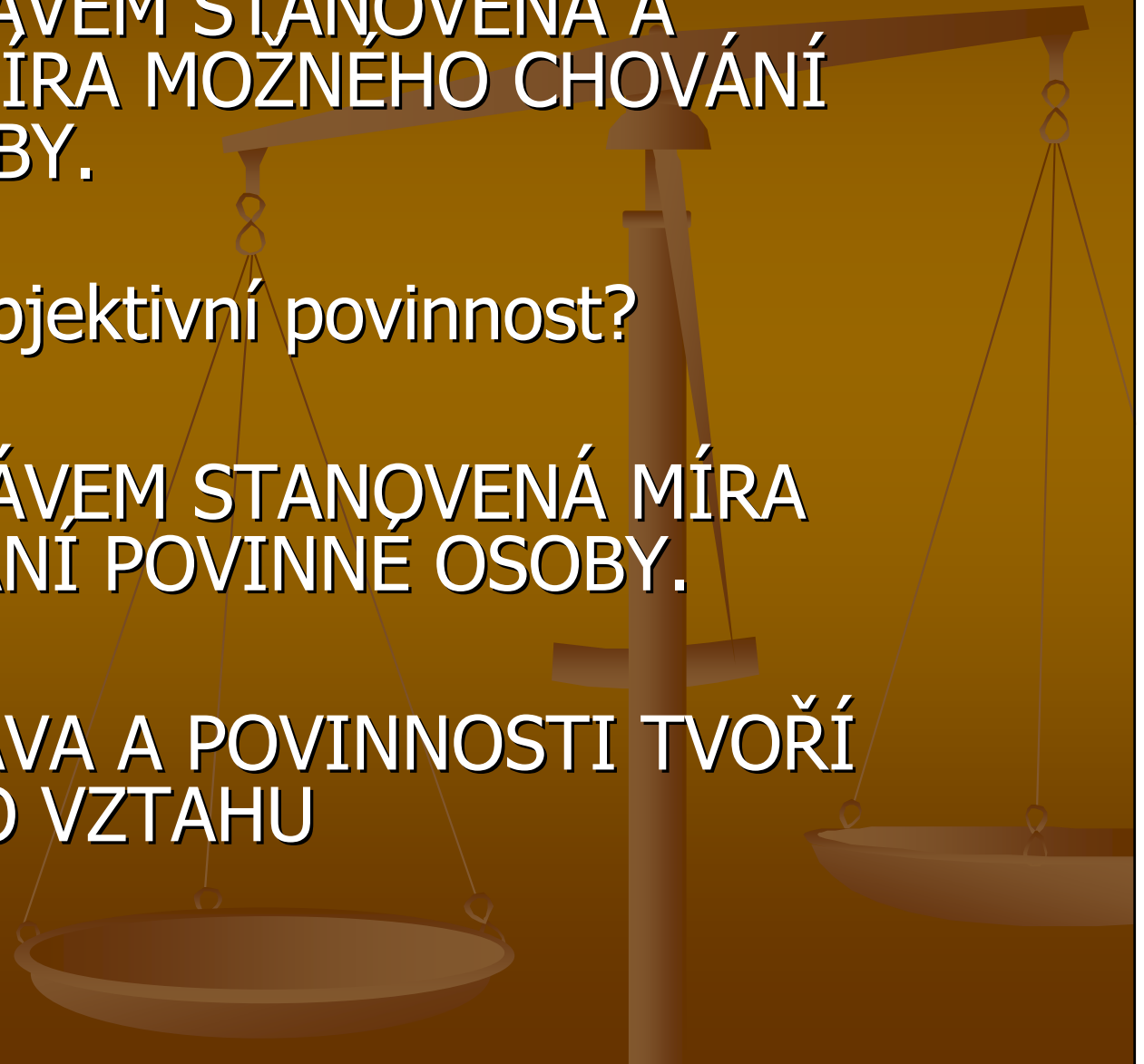

Co je subjektivní právo?

- OBJEKTIVNÍM PRÁVEM STANOVENÁ A GARANTOVANÁ MÍRA MOZNÉHO CHO VÁNÍ OPRÁVNĚNÉ OSOBY.

Co je subjektivní povinnost?

- OBJEKTIVNÍM PRÁVEM STANOVENÁ MÍRA NUTNÉHO CHO VÁNÍ POVINNÉ OSOBY.
- SUBJEKTIVNÍ PRÁVA A POVINNOSTI TVOŘÍ OBSAH PRÁVNÍHO VZTAHU

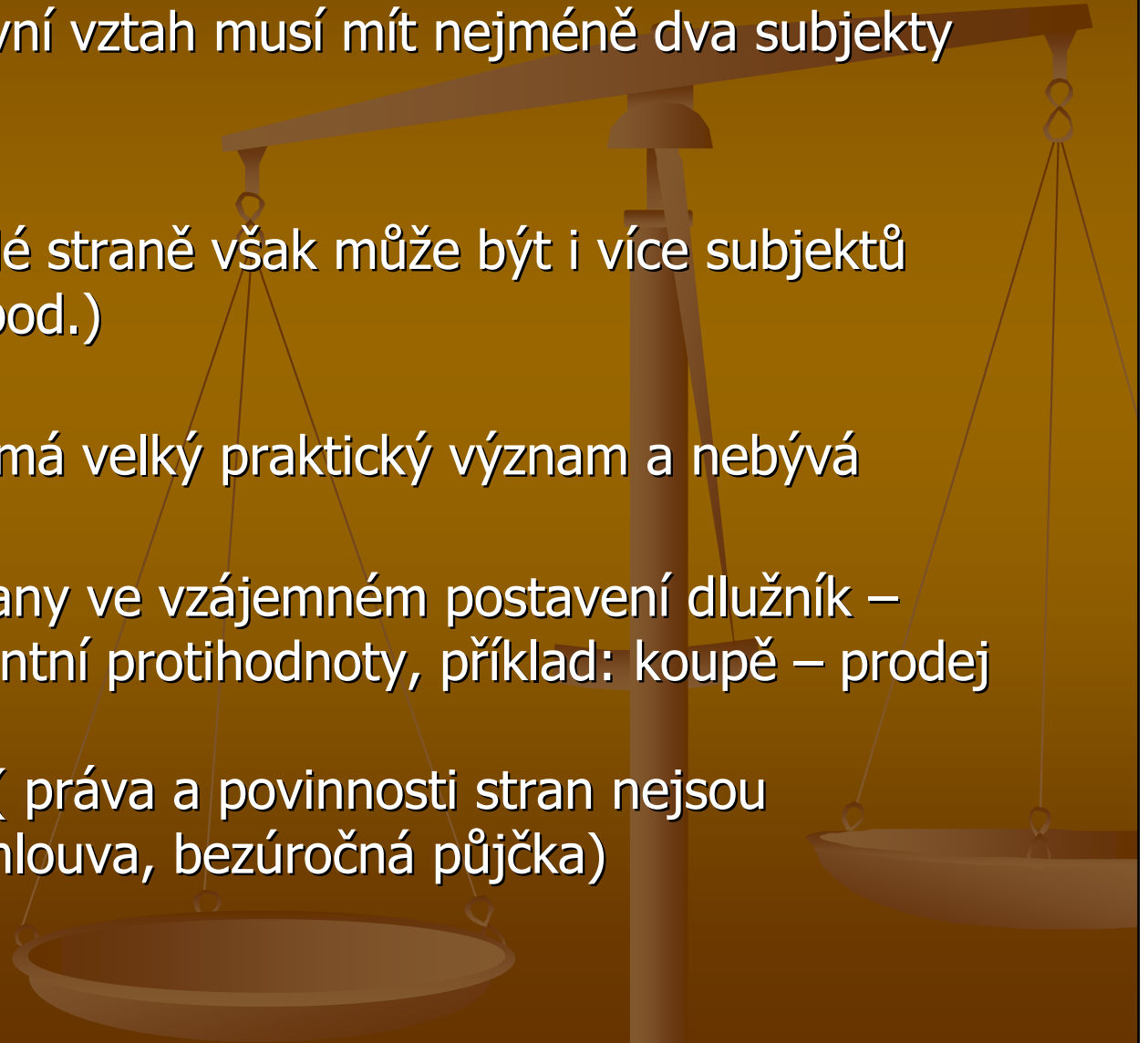
OBČANSKOPRÁVNÍ VZTAH

- Je právní vztah, jenž je upravován normami občanského práva a jehož subjekty navzájem vystupují jako nositelé subjektivních občanskoprávní práv a povinností
- Je společenský vztah, který se od jiných právních vztahů odlišuje svým předmětem a metodou regulace
- jeho obsah tvoří subjektivní práva a povinnosti upravená občanským právem
- jeho charakteristickým rysem je, že vzájemné postavení subjektů občanskoprávního vztahu je formálně rovné (§ 2 odst. 2 OZ)
- vymezení pojmu občanskoprávní vztahu je podrobováno diskusi – možno se dočíst v odborné literatuře (přesahuje rozsah této přednášky)

DRUHY OBČANSKOPRÁVNÍ VZTAHŮ

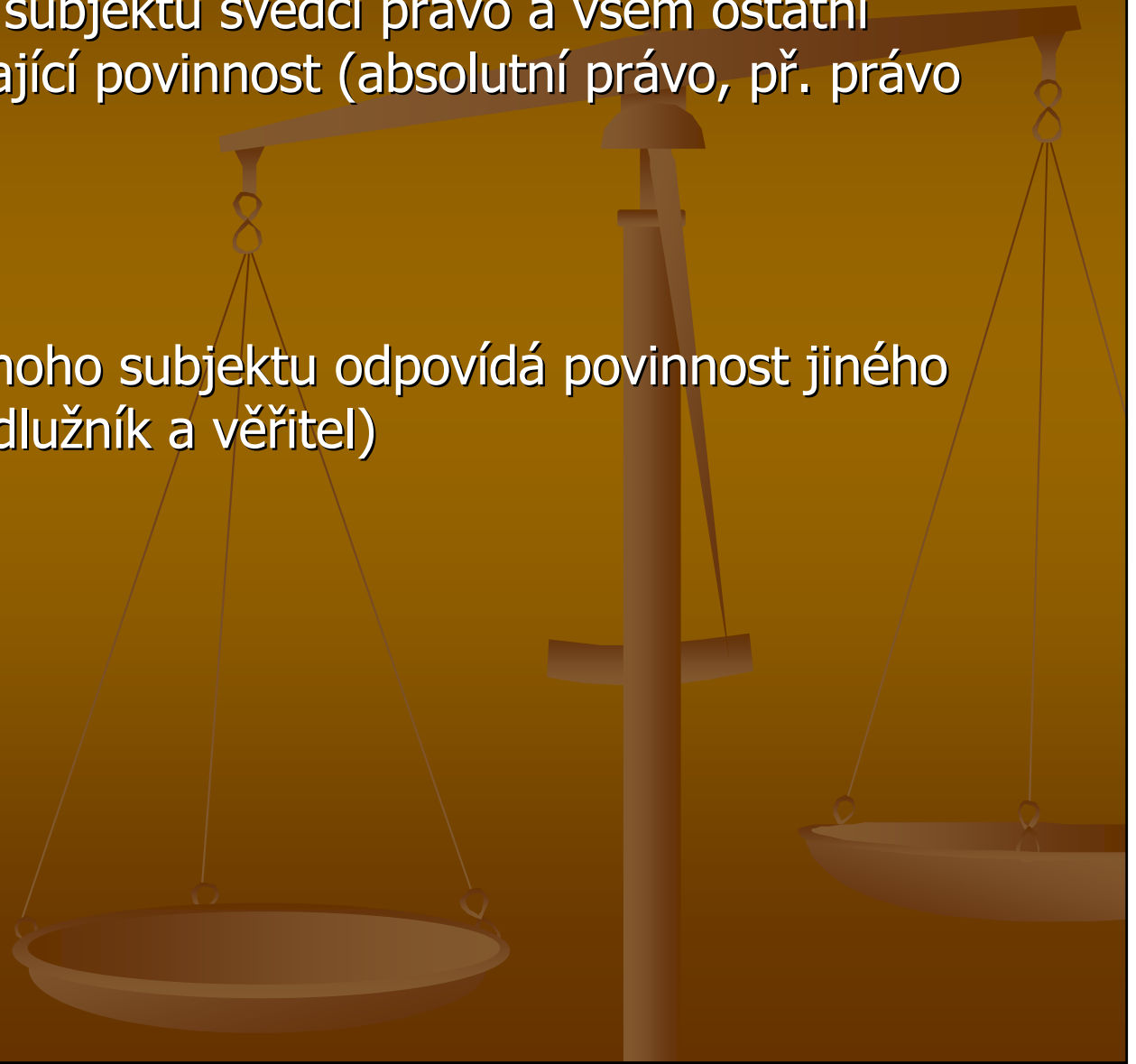
z povahy věci plyne – právní vztah musí mít nejméně dva subjekty (strany)

- **DVOUSTRANNÉ**
- **VÍCESTRANNÉ** - Na každé straně však může být i více subjektů (spoluvlastníci, manželé apod.)
- **DVOUSTRANNÉ** (dělení nemá velký praktický význam a nebývá chápáno jednotně)
 - **SYNALLAGMATICKÉ** (strany ve vzájemném postavení dlužník – věřitel, poskytnutí ekvivalentní protihodnoty, příklad: koupě – prodej za přiměřenou cenu)
 - **ASYNALLAGMATICKÉ** – (práva a povinnosti stran nejsou vyrovnané, př. darovací smlouva, bezúročná půjčka)

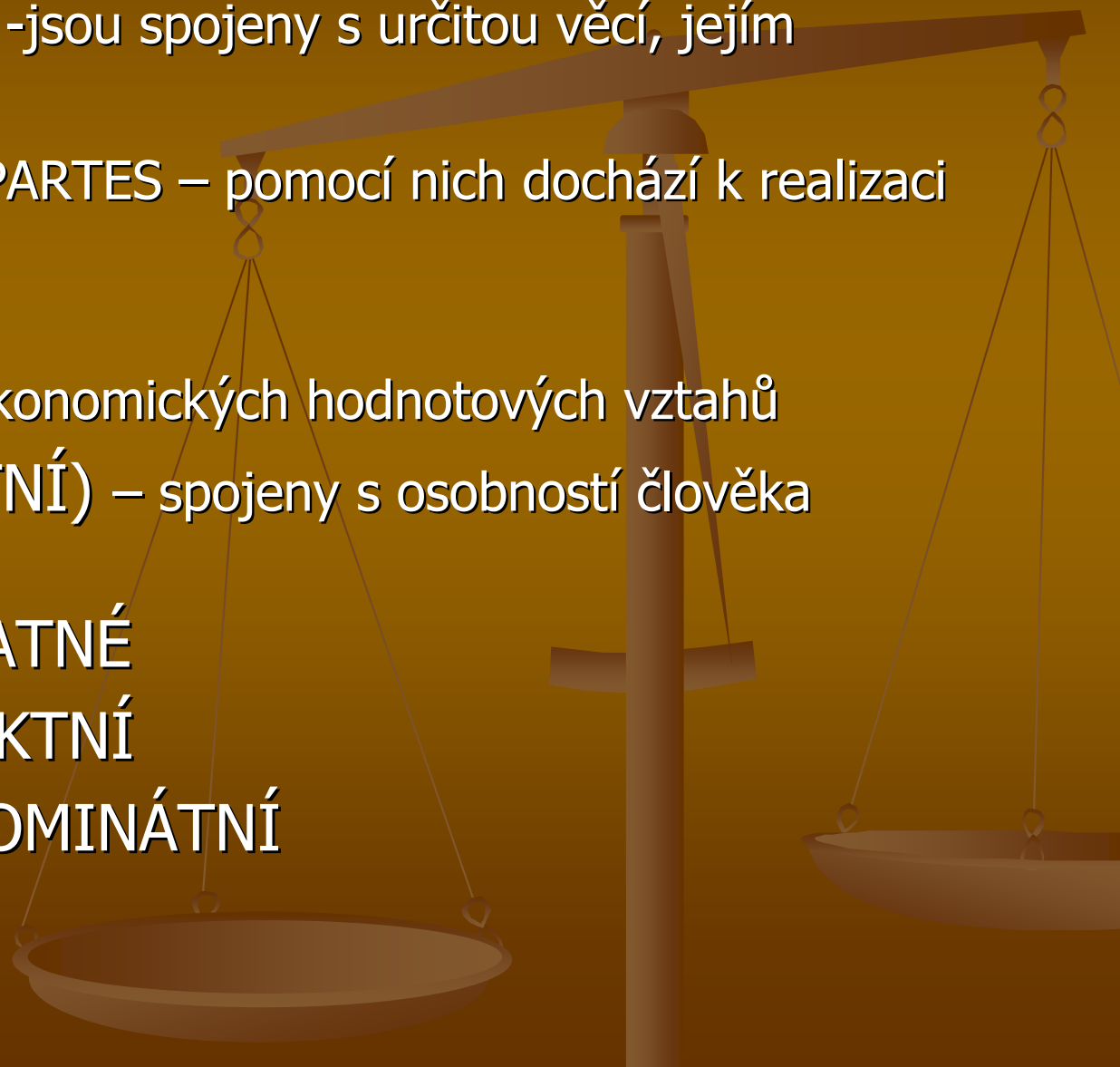
DRUHY OBČANSKOPRÁVNÍCH VZTAHŮ II.

- **ABSOLUTNÍ** – určitému subjektu svědčí právo a všem ostatní subjektům tomu odpovídající povinnost (absolutní právo, př. právo vlastnické)
- **RELATIVNÍ** – právu jednoho subjektu odpovídá povinnost jiného určitého subjektu (vztah dlužník a věřitel)

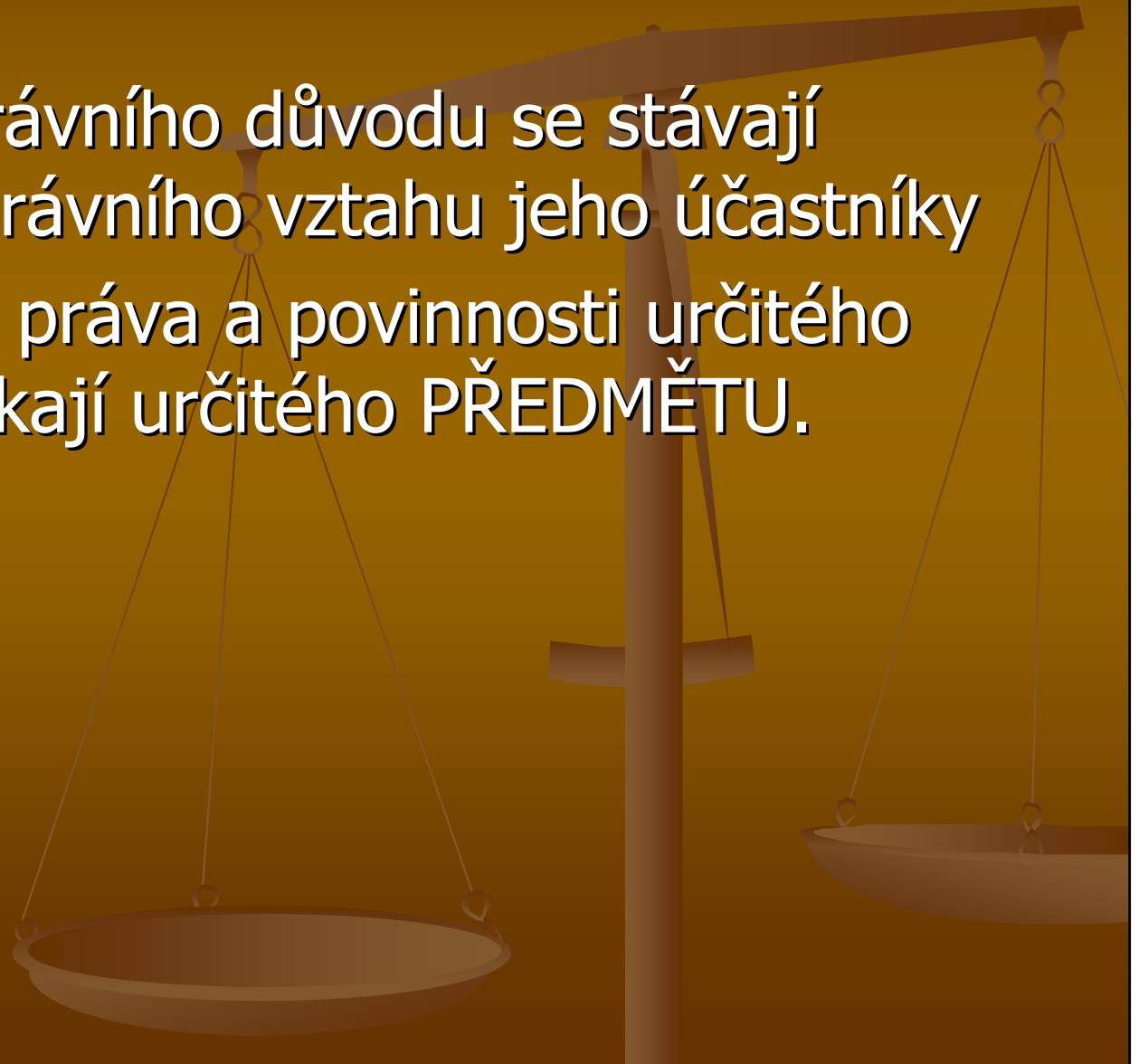
DRUHY OBČANSKOPRÁVNÍCH VZTAHŮ III.

- **VĚCNÉ** – ERGA OMNES -jsou spojeny s určitou věcí, jejím přivlastňování apod.
- **ZÁVAZKOVÉ** – INTER PARTES – pomocí nich dochází k realizaci užitné hodnoty
- **MAJETKOVÉ** – odraz ekonomických hodnotových vztahů
- **OSOBNÍ (OSOBNOSTNÍ)** – spojeny s osobností člověka
- **ÚPLATNÉ a BEZÚPLATNÉ**
- **KAUZÁLNÍ a ABSTRAKTNÍ**
- **POJEMNOVANÉ a INOMINÁTNÍ**

VZNIK PRÁVNÍHO VZTAHU

- vždy na základě právního důvodu se stávají určité **SUBJEKTY** právního vztahu jeho účastníky
- vznikají mezi nimi práva a povinnosti určitého **OBSAHU**, jež se týkají určitého **PŘEDMĚTU**.

STRUKTURA OBČANSKOPRÁVNÍHO VZTAHU (záleží na pojetí)

- **SUBJEKT** – vždy nositelé práv a povinností - fyzické a právnické osoby (stát)
- **PŘEDMĚT** - to, na co je působení normy zaměřeno
 - v pojetí objektivního práva - chování subjektů
 - v pojetí subjektivního práva (totožný s předmětem regulovaného spol. vztahu) – věc hmotná či jiné věci v právním smyslu, práva, další hodnoty, kterým to právo přiznává
- **OBSAH** – v pojetí objektivního práva – totožný s obsahem právní normy – subjektivní práva a povinnosti v pojetí subjektivního práva – totožný s obsahem konkrétního spol. vztahu – chování subjektů

SUBJEKTY OBČANSKÉHO PRÁVA

FYZICKÉ OSOBY, PRÁVNICKÉ OSOBY, STÁT

- nositelé práv a povinností z občanskoprávní vztahů (osoby)
- takové, kterým občanské právo přiznává:
- **PRÁVNÍ SUBJEKTIVITU (ZPŮSOBILOST K PRÁVŮM A POVINNOSTEM)**, což je právem přiznaná možnost mít práva a povinnosti a
- **ZPŮSOBILOST K PRÁVNÍM ÚKONŮM** – způsobilost aktivně nakládat s právy a povinnostmi (způsobilost k chování, kterým se zakládají, mění nebo ruší občanskoprávní vztahy, tedy **ZPŮSOBILOST VLASTNÍMI PRÁVNÍMI ÚKONY NABÝVAT PRÁVA A ZAVAZOVAT SE K POVINNOSTEM**)
- dle charakteru uznání zákonodárcem rozlišujeme: **ZPŮSOBILOST K PRÁVNÍM ÚKONŮM A ZPŮSOBILOST K PROTIPRÁVNÍM ÚKONŮM (DELIKTNÍ ZPŮSOBILOST)**
- **DELIKTNÍ ZPŮSOBILOST** je schopnost nést právní následky porušení povinností vyplývajících z občanskoprávního vztahu či přímo z normy občanského práva.

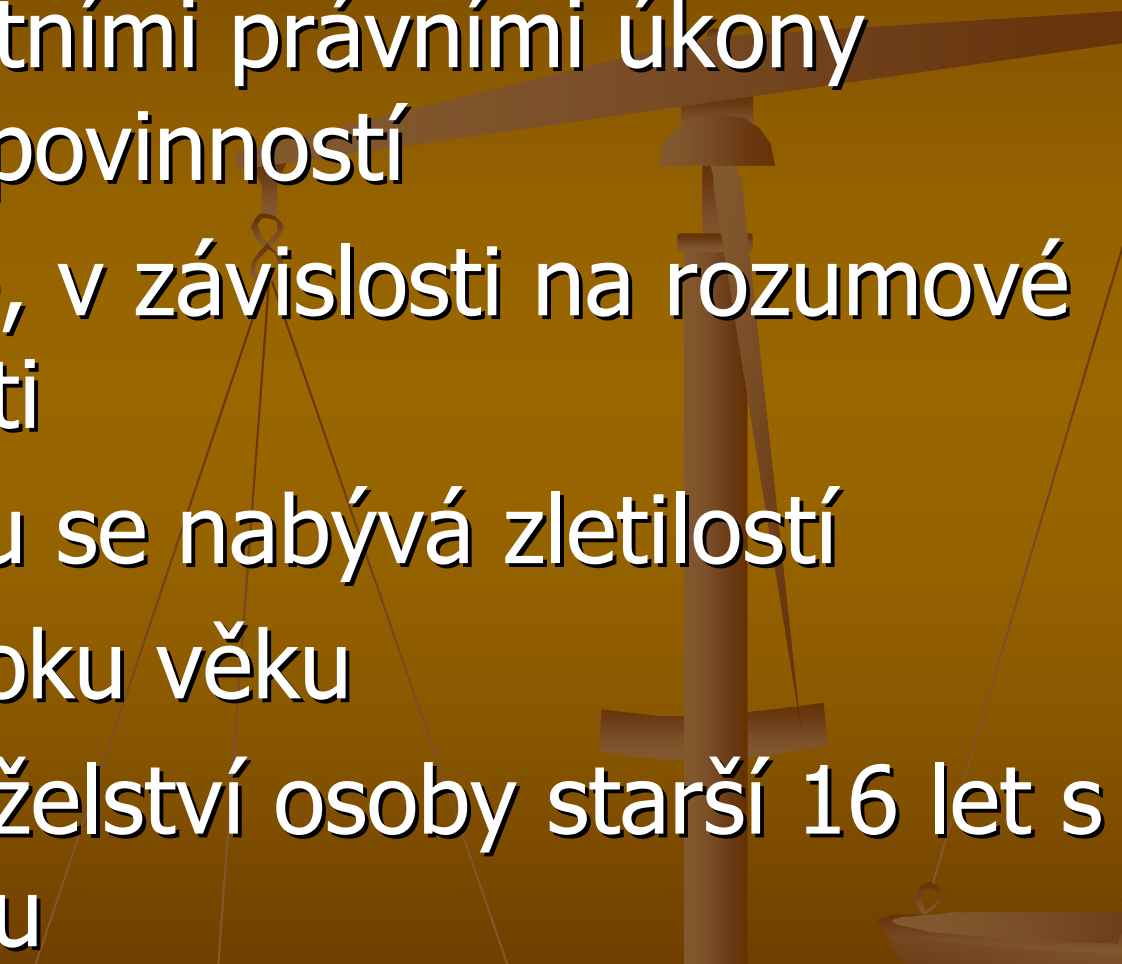
FYZICKÉ OSOBY

ZPŮSOBILOST MÍT PRÁVA A POVINNOSTI

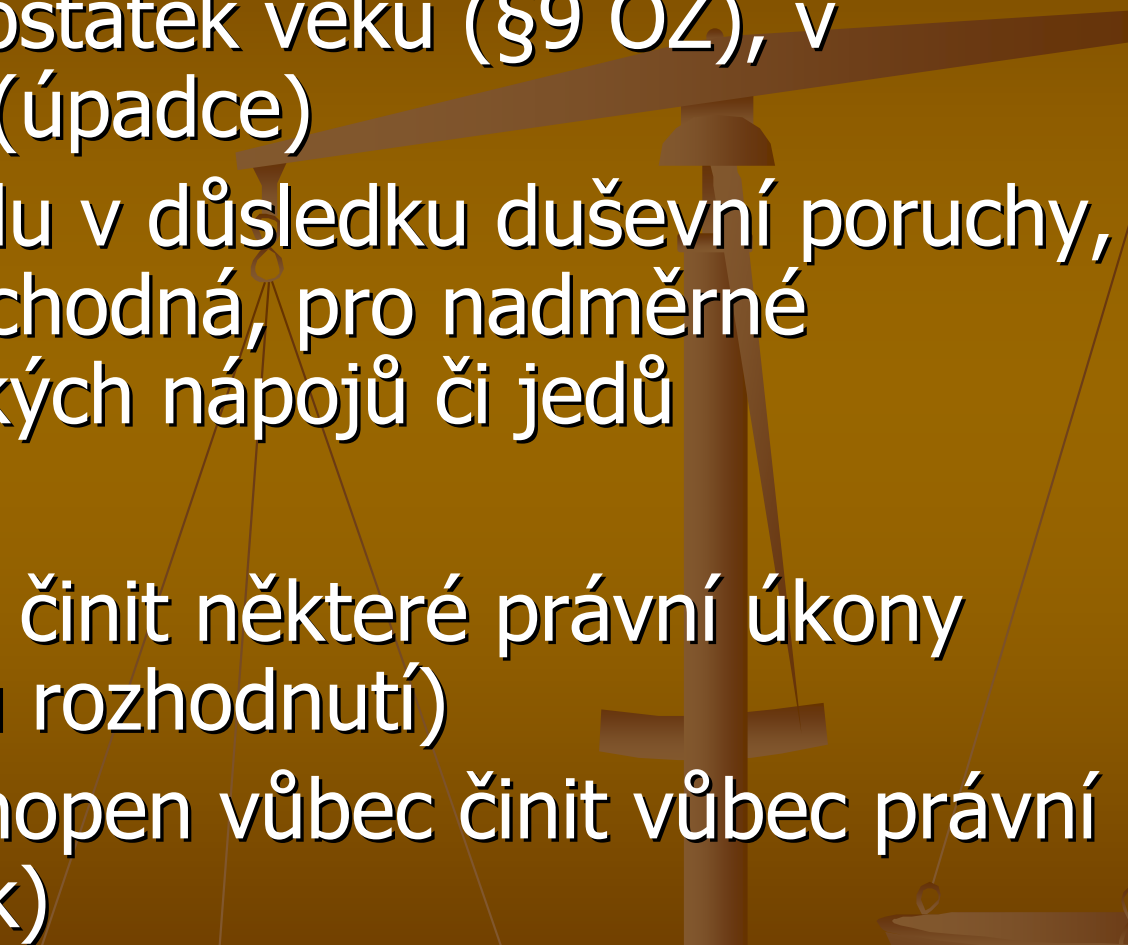
- Základní lidské právo (č. 5 LZPS)
 - Nikdo jí nemůže být zbaven ani omezen
 - Vzniká narozením živého dítěte (podmíněně i nasciturus)
 - Zaniká vždy smrtí
 - + smrt se prokazuje předepsaným způsobem nebo
 - + soud zjistí jinými prostředky (prohlášení za mrtvého dle OSŘ, tzv. důkaz smrti)
 - + prohlášení za mrtvou osoby nezvěstné, kde vysoká pravděpodobnost, že nežije
- Zrušení rozhodnutí ex tunc, výj. § 22 zák. o rodině

FYZICKÉ OSOBY

ZPŮSOBILOST K PRÁVNÍM ÚKONŮM

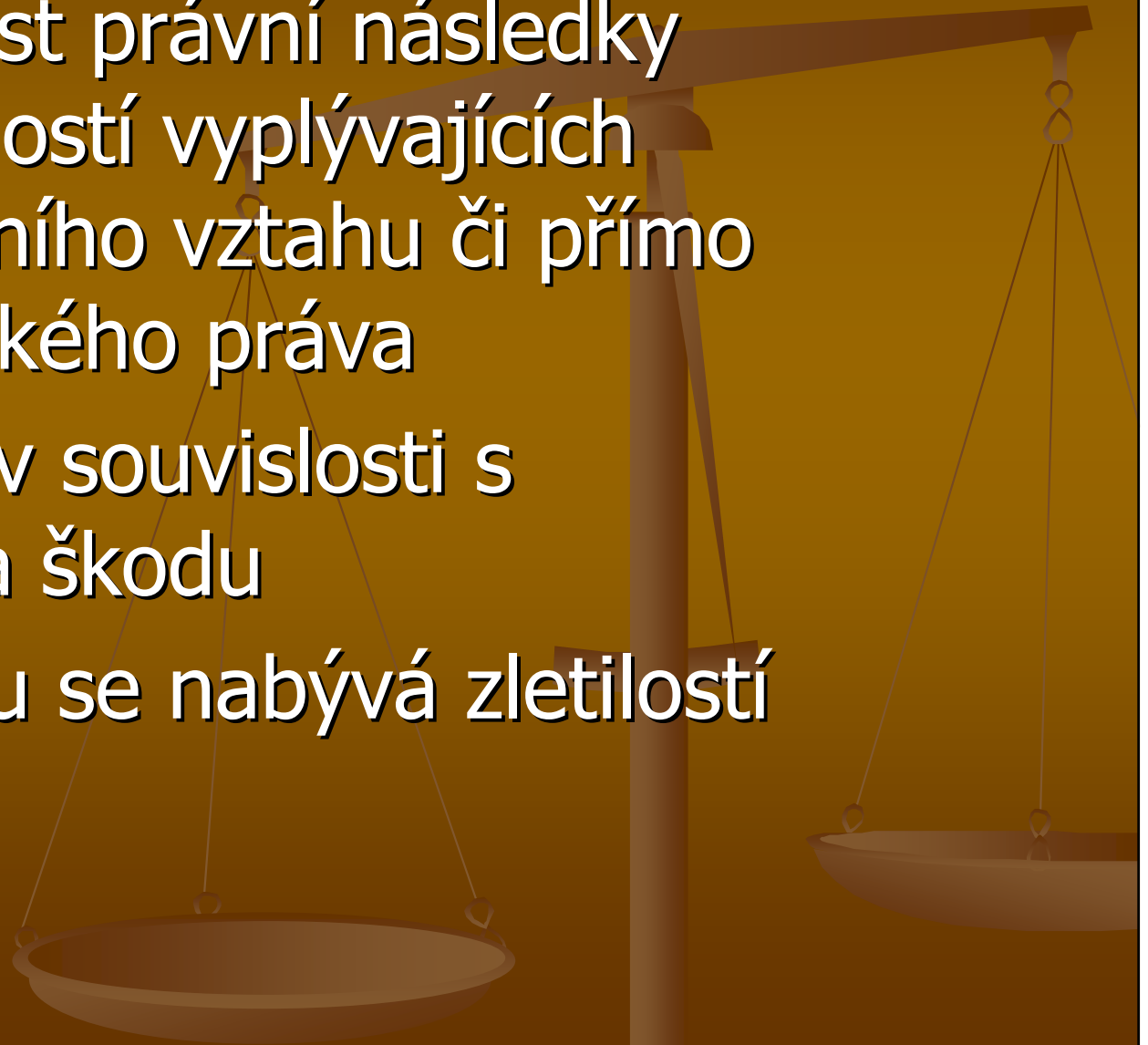
- Způsobilost vlastními právními úkony nabývat práv a povinností
 - Vznik: postupně, v závislosti na rozumové a volní vyspělosti
 - V plném rozsahu se nabývá zletilostí
 - + dovršením 18 roku věku
 - + uzavřením manželství osoby starší 16 let s přivolením soudu
-

OMEZENÍ A ZBAVENÍ ZPŮSOBILOSTI K PRÁVNÍM ÚKONŮM

- Ex lege – pro nedostatek věku (§9 OZ), v případě konkurzu (úpadce)
 - Rozhodnutím soudu v důsledku duševní poruchy, která není jen přechodná, pro nadměrné požívání alkoholických nápojů či jedů
 - § 38/2 OZ
 - omezení – může-li činit některé právní úkony (rozsah dle výroku rozhodnutí)
 - Zbavení – není schopen vůbec činit vůbec právní úkony (úplný zánik)
-

DELIKTNÍ ZPŮSOBILOST

- je schopnost nést právní následky porušení povinností vyplývajících z občanskoprávního vztahu či přímo z normy občanského práva
- V OZ upravena v souvislosti s odpovědností za škodu
- V plném rozsahu se nabývá zletilostí

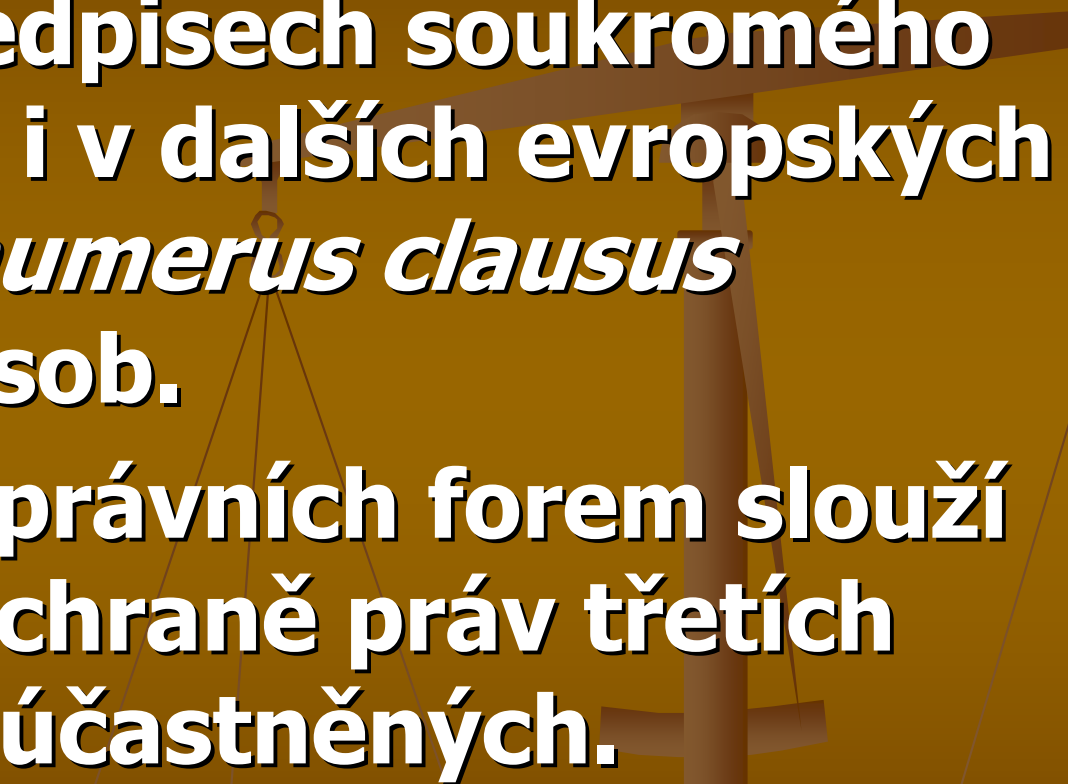

PRÁVNICKÉ OSOBY

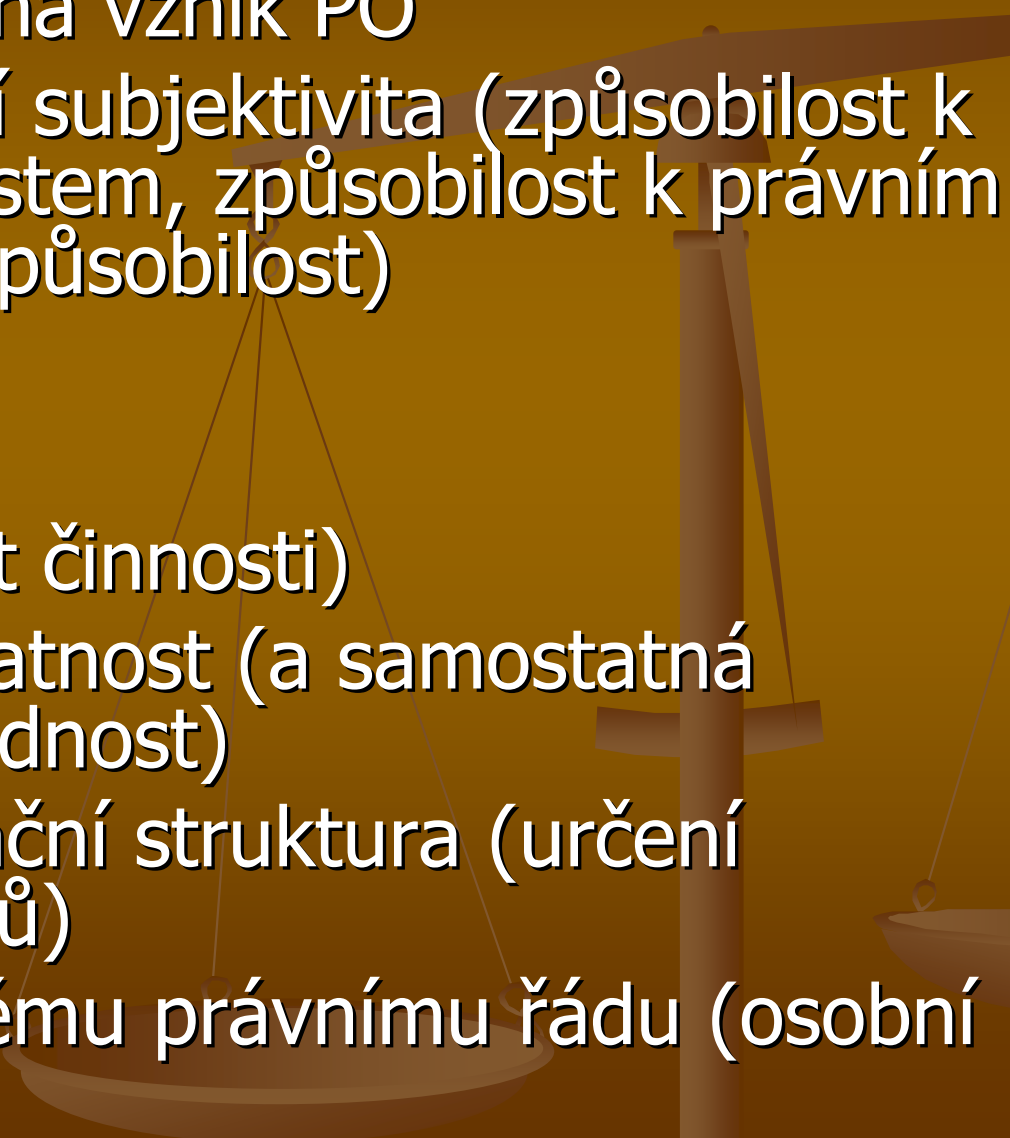

- Co si můžeme představit pod pojmem právnická osoba?
- Současné platné právo, nejen české, ale ani právo dalších evropských zemí, nenabízí zákonnou definici tohoto institutu neobsahuje
- Česká právní věda i praxe vycházejí především z pozitivistické teorie fikce pohlížející na právnickou osobu jako na pouhou juristickou fikci, jež nemá oporu v reálném světě.

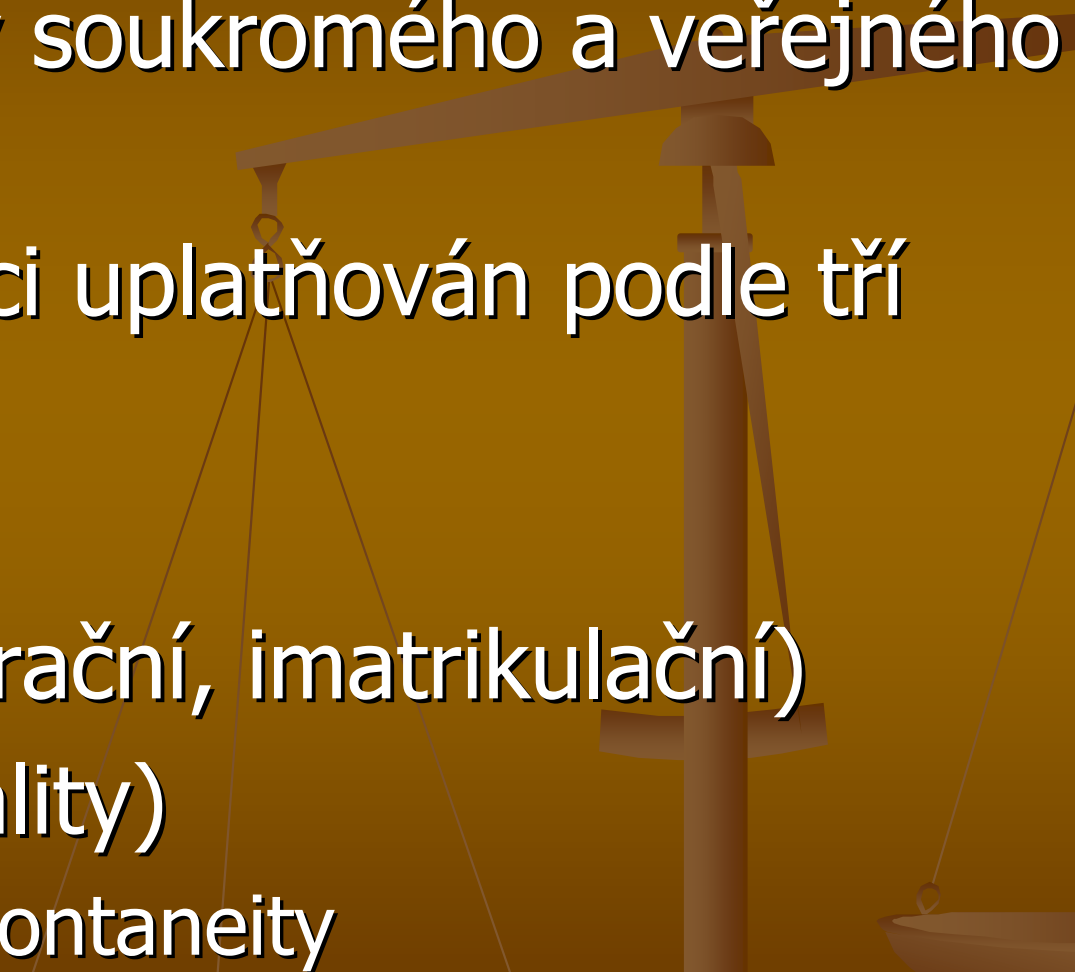
PRÁVNICKÉ OSOBY

- V právních předpisech soukromého práva v Česku i v dalších evropských zemích platí *numerus clausus* právnických osob.
 - Tato typizace právních forem slouží především k ochraně práv třetích osob a osob zúčastněných.
-

CHARAKTERISTICKÉ a IDENTIFIKAČNÍ ZNAKY PRÁVNICKÉ OSOBY

- Vliv státu a práva na vznik PO
 - Samostatná právní subjektivita (způsobilost k právům a povinnostem, způsobilost k právním úkonům, deliktní způsobilost)
 - Název
 - Sídlo
 - Účel, CÍL (předmět činnosti)
 - Majetková samostatnost (a samostatná majetková odpovědnost)
 - Minimální organizační struktura (určení statutárních orgánů)
 - Příslušnost k určitému právnímu řádu (osobní status)
-

1. Vliv státu a práva na vznik PO

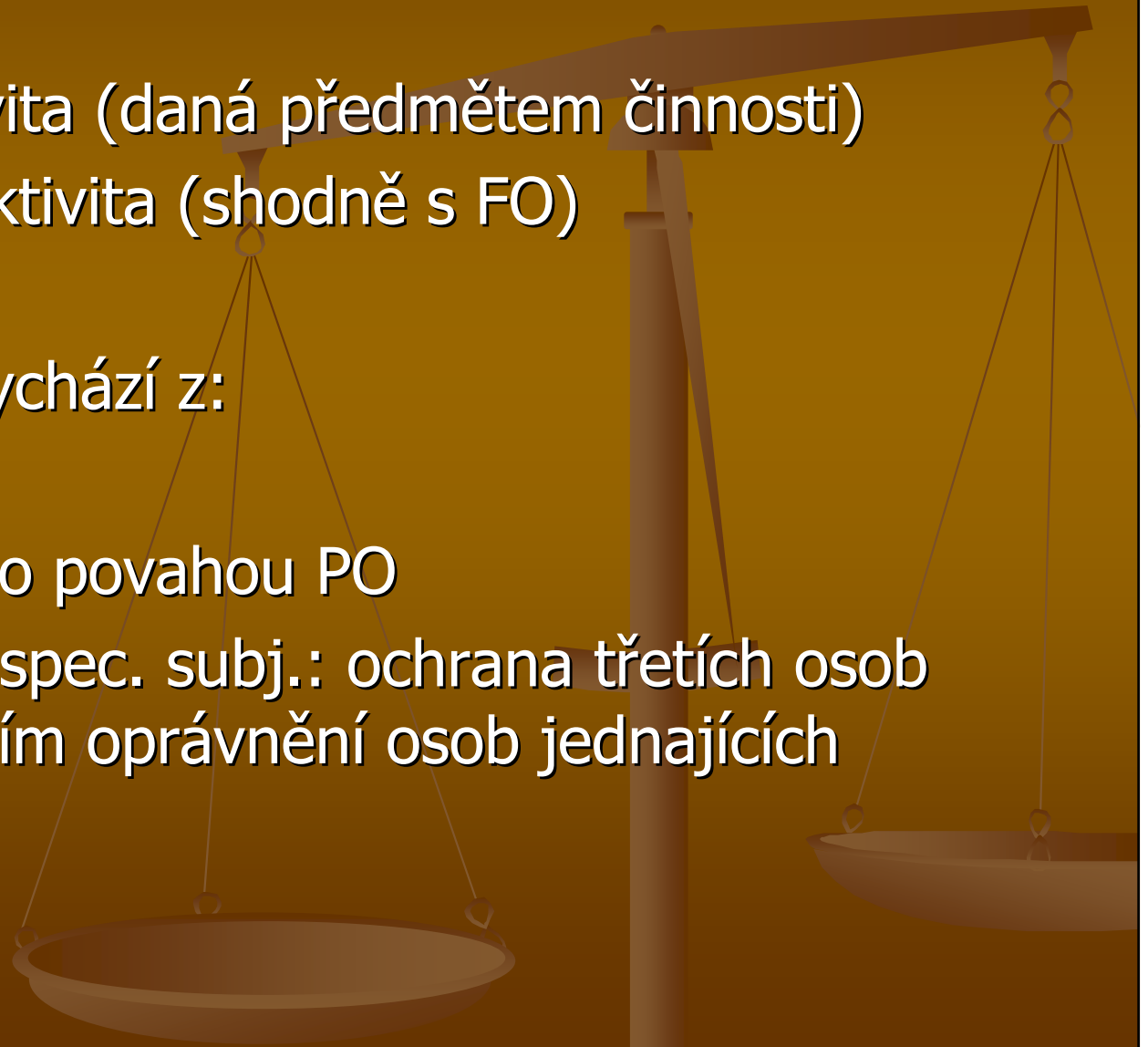
- Právnícké osoby soukromého a veřejného práva
 - Vliv veřejné moci uplatňován podle tří principů:
 - - koncesní
 - - legality (registrační, imatrikulační)
 - - volnosti (liberality)
 - - dílčí princip spontaneity
-

2. Způsobilost k právům a povinnostem

- Dva základní typy:
 - Speciální subjektivita (daná předmětem činnosti)
 - Neomezená subjektivita (shodně s FO)

- Současné pojetí vychází z:
 - subjektivity FO
 - omezení daného povahou PO

(důvod opuštění spec. subj.: ochrana třetích osob před překročením oprávnění osob jednajících jménem PO)

3. Způsobilost k právním úkonům

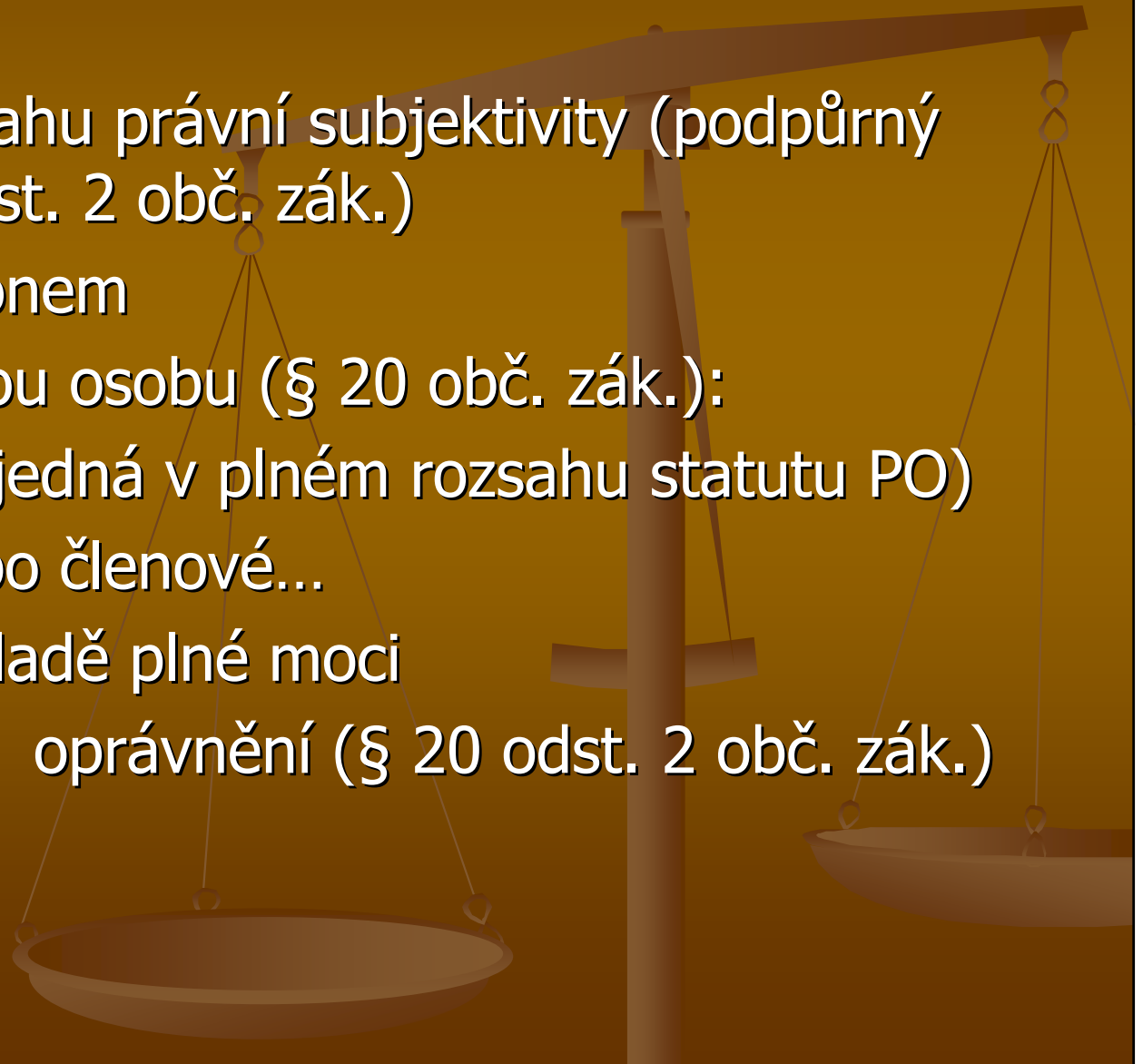
■ Dva typy:

- Odvozená od rozsahu právní subjektivity (podpůrný argument § 20 odst. 2 obč. zák.)
- Omezená jen zákonem

Jednání za právnickou osobu (§ 20 obč. zák.):

- Statutární orgán (jedná v plném rozsahu statutu PO)
- Jiní pracovníci nebo členové...
- Zmocněnci na základě plné moci

Následky překročení oprávnění (§ 20 odst. 2 obč. zák.)

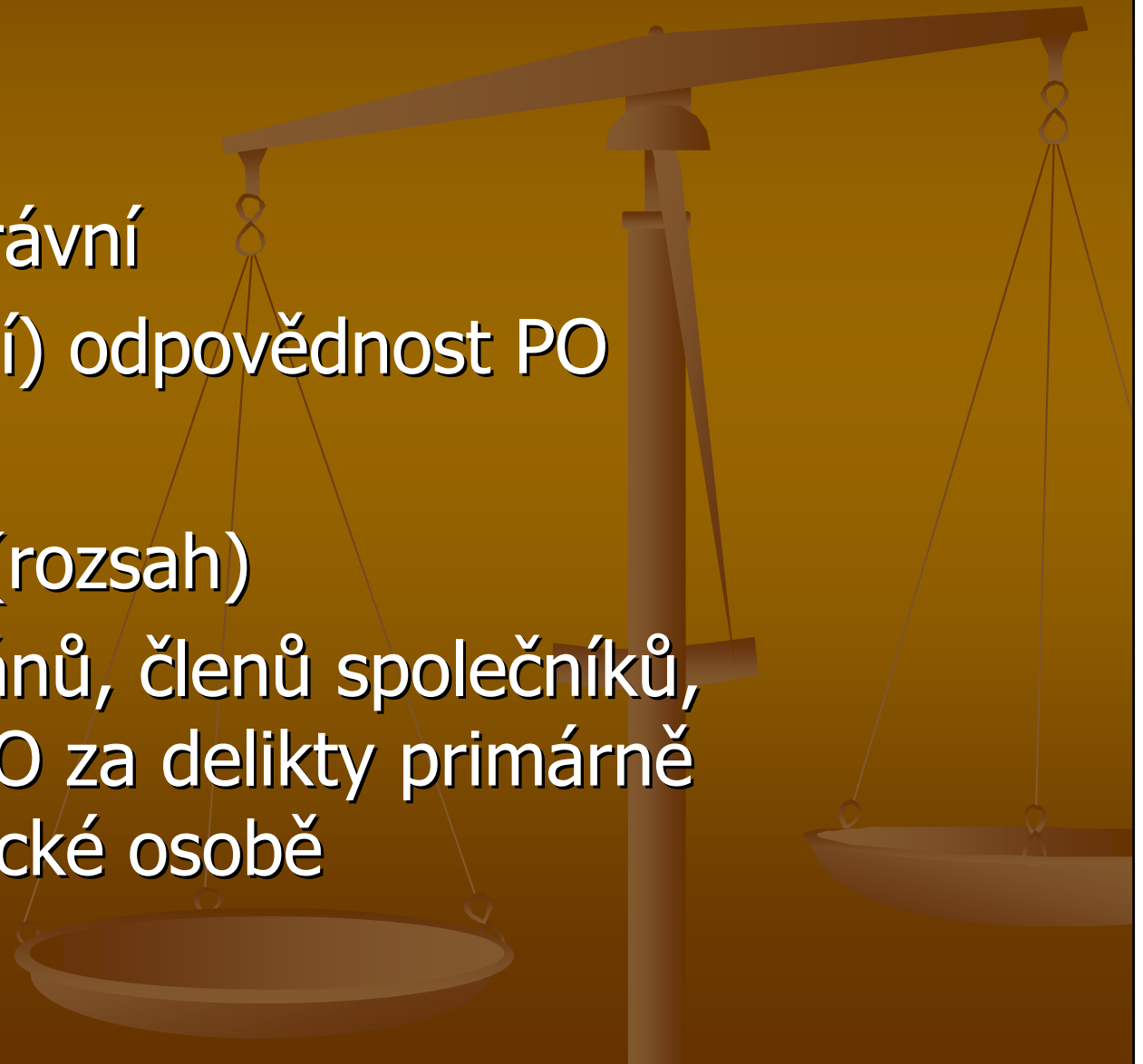
4. Deliktní způsobilost

Nutno odlišit :

- Trestně právní
- Administrativně právní
- Majetkovou (civilní) odpovědnost PO

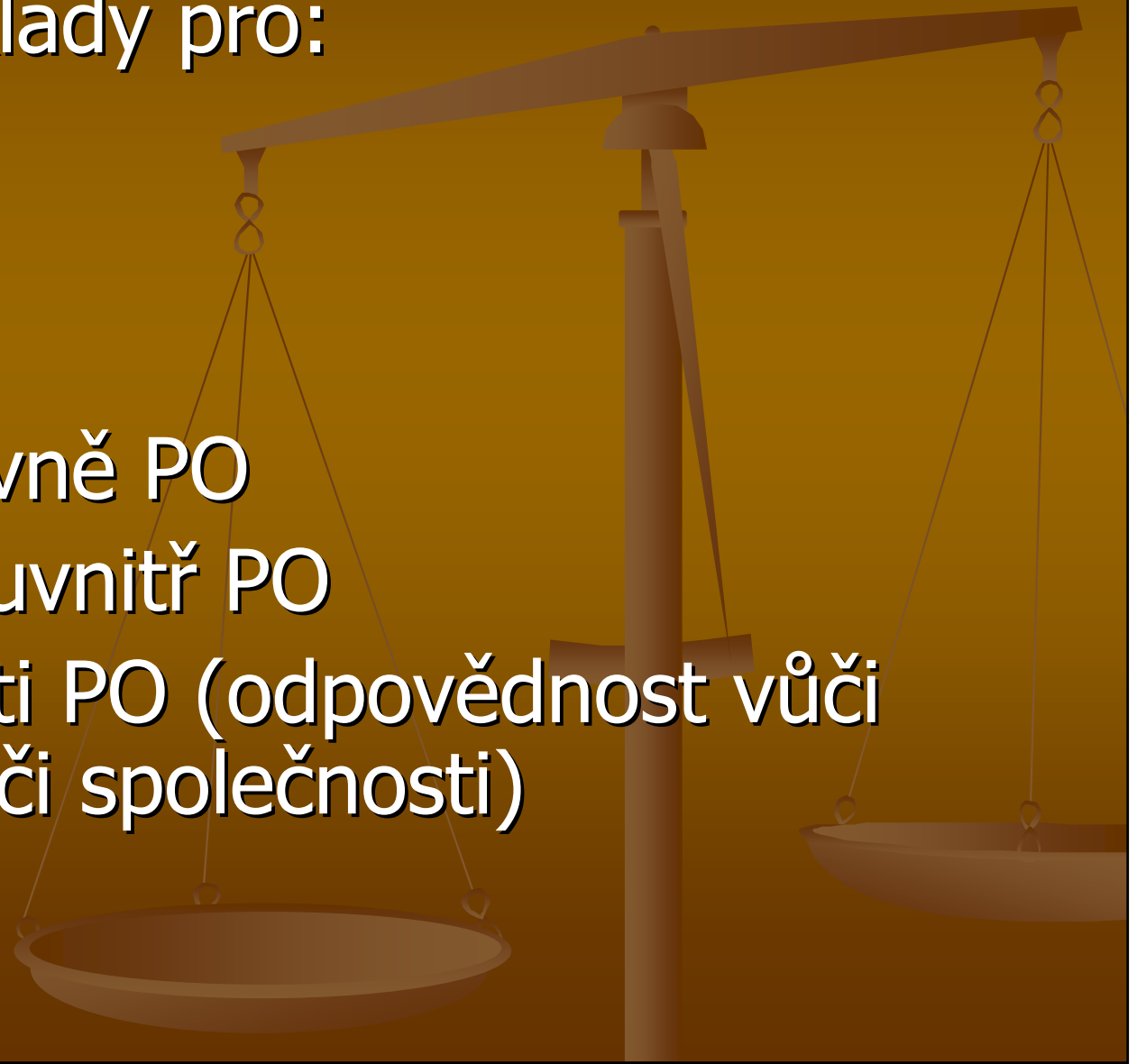
Nutno odlišit:

- Odpovědnost PO (rozsah)
- Odpovědnost orgánů, členů společníků, zakladatelů atd. PO za delikty primárně přičitatelné právnické osobě

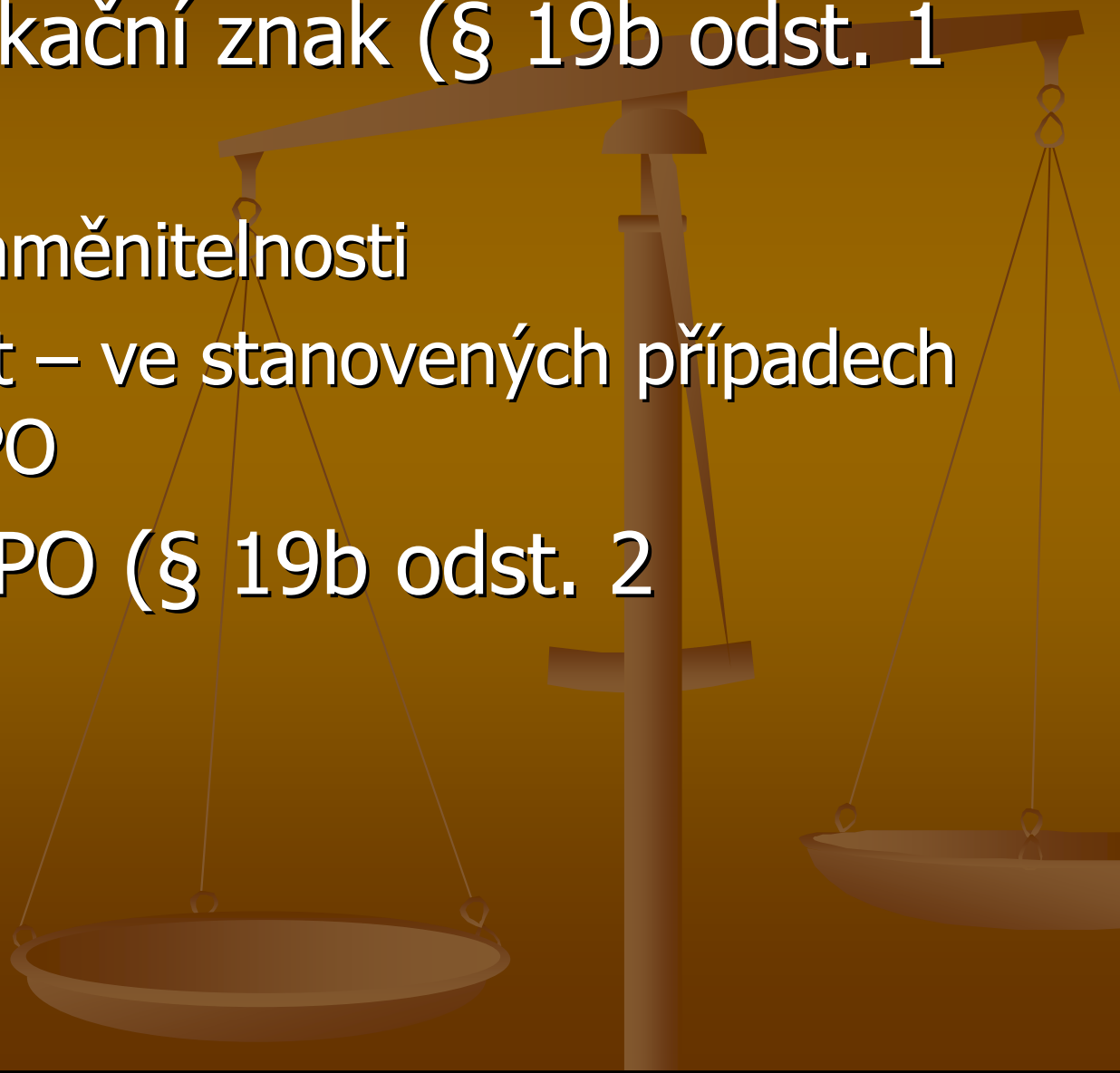
5. Organizační struktura

- Vytváří předpoklady pro:
 - Tvorbu vůle PO
 - - koncepční
 - - operativní
 - Projev vůle PO vně PO
 - Projev vůle PO uvnitř PO
 - Kontrolu činnosti PO (odpovědnost vůči sobě samé a vůči společnosti)

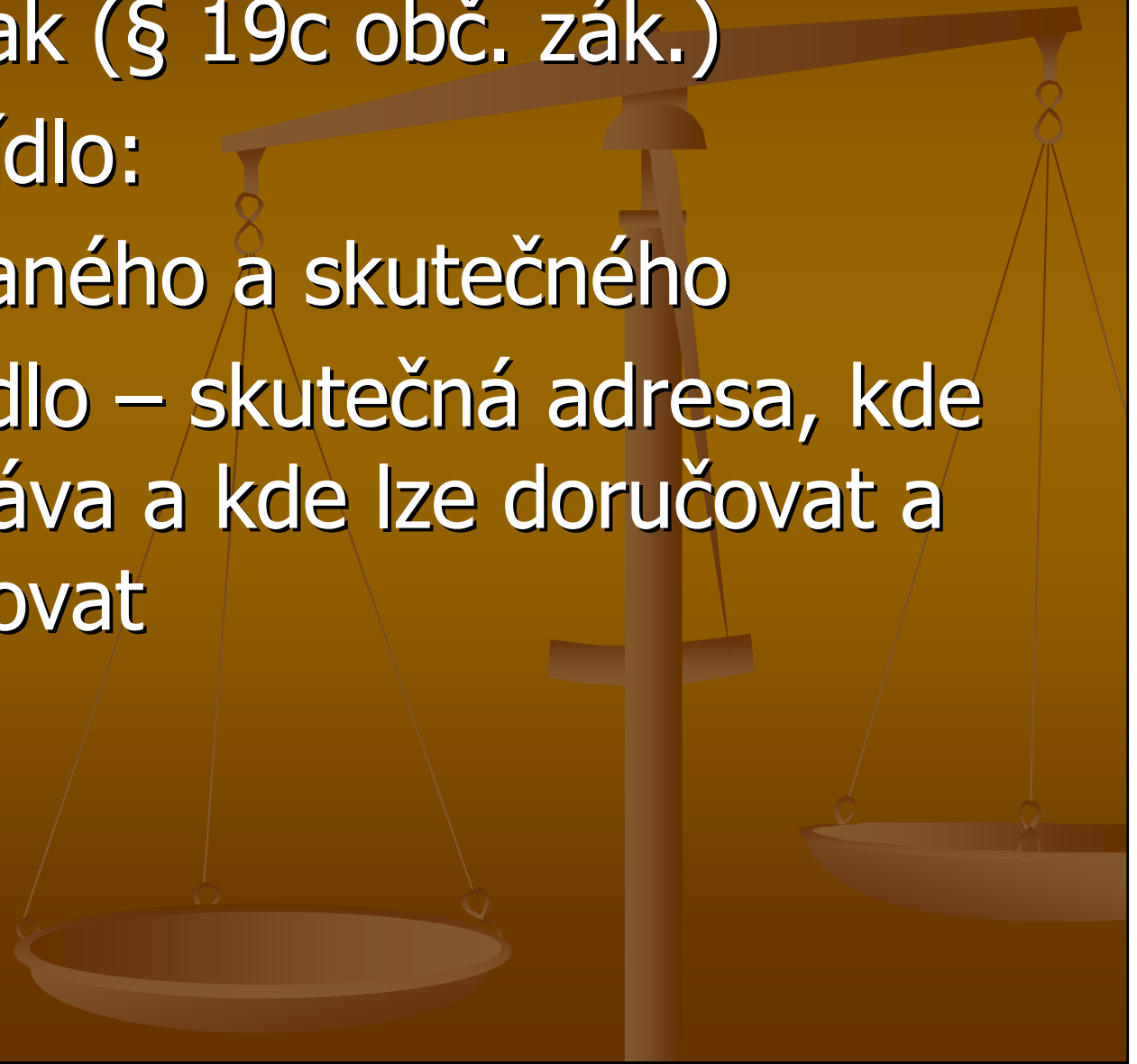
6. Název

- Základní identifikační znak (§ 19b odst. 1 obč.zák.)
 - Požadavek nezaměnitelnosti
 - Povinná součást – ve stanovených případech označení typu PO
- Ochrana názvu PO (§ 19b odst. 2 obč.zák.)

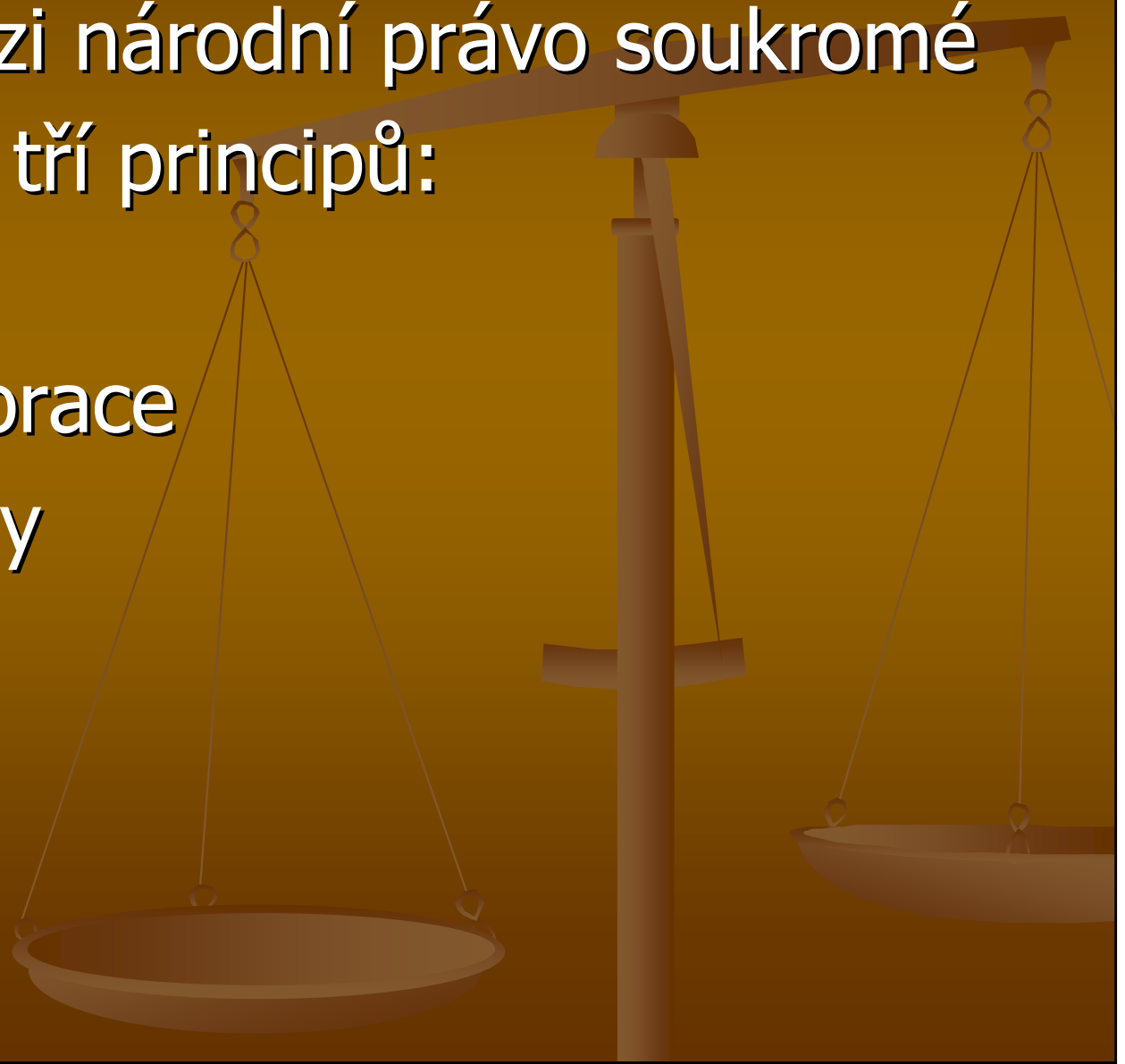
7. Sídlo

- Identifikační znak (§ 19c obč. zák.)
- Požadavky na sídlo:
- Shora registrovaného a skutečného
- Registrované sídlo – skutečná adresa, kde je umístěna správa a kde lze doručovat a osobně kontaktovat

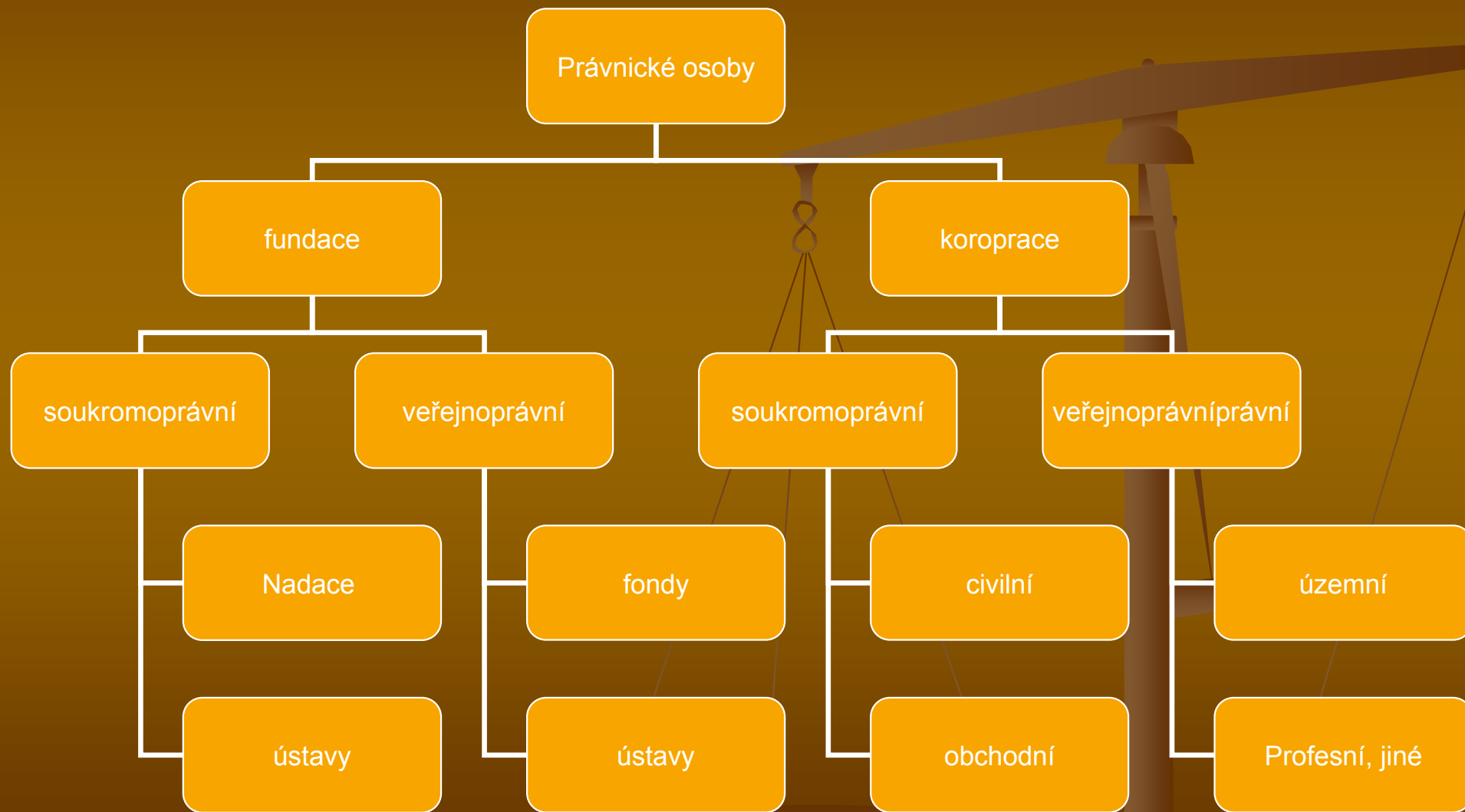

8. Národnost (osobní statut)

- Podrobnosti mezi národní právo soukromé
- Určuje se podle tří principů:
 - - princip sídla
 - - princip inkorporace
 - - princip kontroly

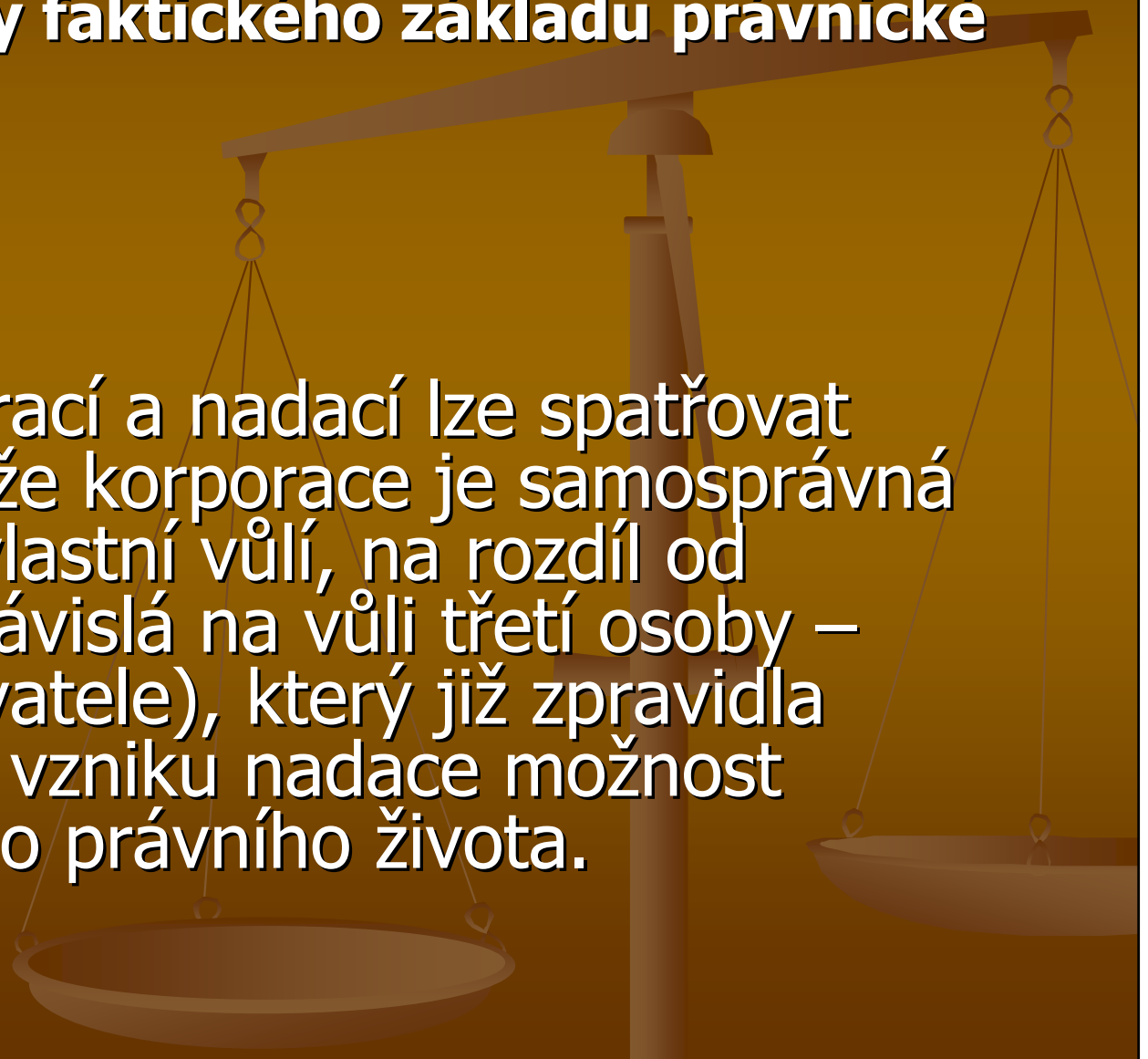
KATEGORIZACE PRÁVNICKÝCH OSOB

Členění právnických osob I.

1. dle charakteristiky faktického základu právnické osoby

- **nadace (fundace)**
- **Korporace**
- Rozdíl mezi korporací a nadací lze spatřovat mimo jiné v tom, že korporace je samosprávná instituce nadaná vlastní vůlí, na rozdíl od nadace, která je závislá na vůli třetí osoby – zakladatele (zřizovatele), který již zpravidla nemá po vlastním vzniku nadace možnost zasahovat do jejího právního života.

Členění právnických osob II.

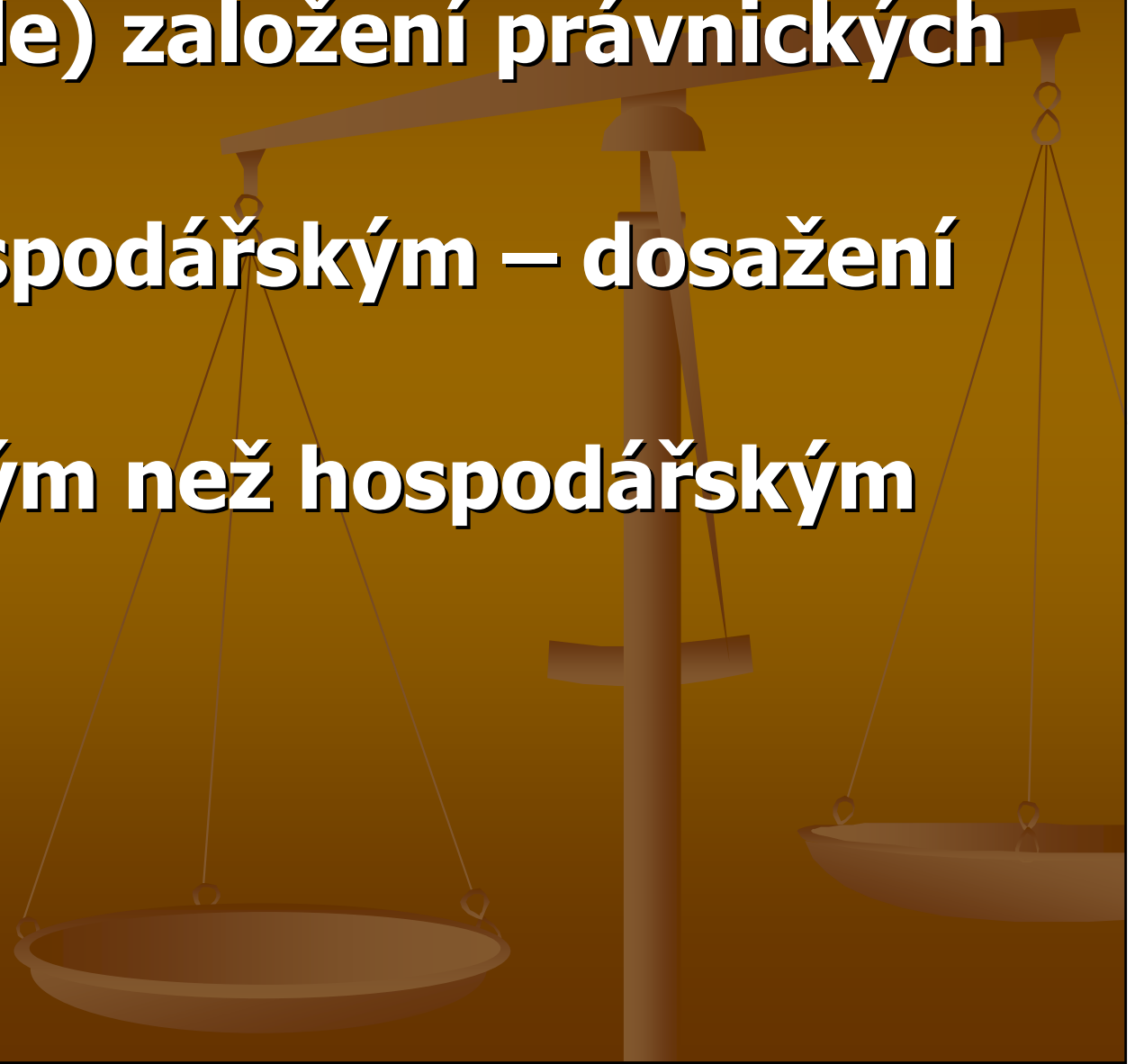
2. dle právního důvodu jejich vzniku a zaměření jejich činnosti

- **právnické osoby veřejného práva – ty, které vznikly aktem veřejné moci (přímo ex lege nebo veřejnoprávním aktem**
- **právnické osoby soukromého práva – nutný prvotní soukromoprávní projev vůle – zákonodárce pak stanoví soubor typů právnických osob a určí způsob vzniku**

Členění právnických osob III.

3. dle účelu (cíle) založení právnických osob

- za účelem hospodářským – dosažení zisku
- za účelem jiným než hospodářským

Soukromoprávní korporace - civilní

Je samosprávnou institucí, ve které dochází ke spojení více osob za určitým společným účelem (cílem)

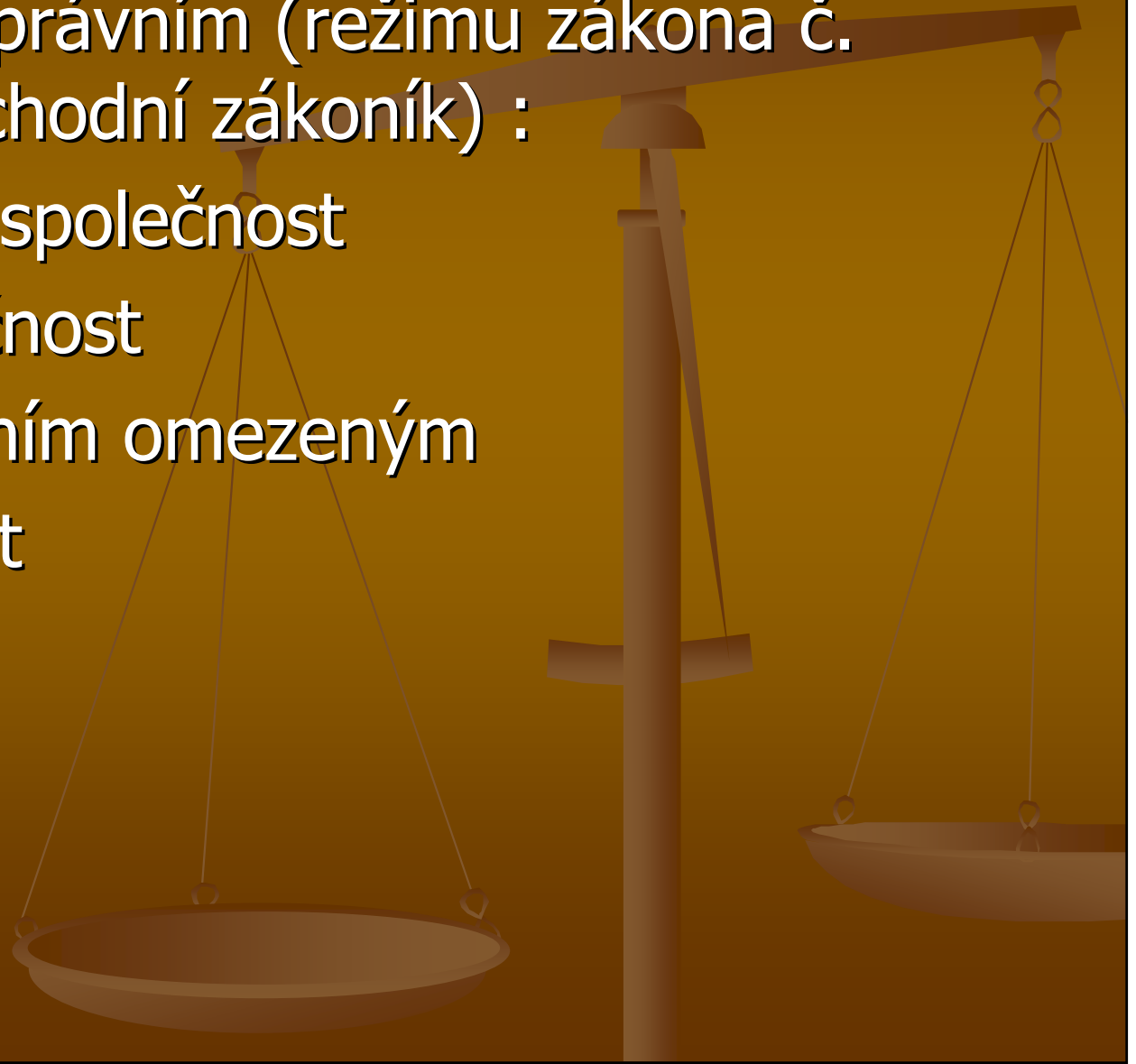
1. V režimu občanskoprávním (tam, kde je subsidiárně použitelná obecná. úprava zákona č. 40/1964 Sb., občanského zákoníku)

- zájmová sdružení právnických osob (§20f a násl. obč. zák.)
- spolky včetně odborových organizací (zákon č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů)
- organizace s mezinárodním prvkem (zákon č. 116/1985 Sb., o podmínkách činnosti organizací s mezinárodním prvkem v Československé socialistické republice)
- politické strany a politická hnutí (zákon č. 424/1991 Sb., o sdružování v politických stranách a v politických hnutích),
- církve a náboženské společnosti (zákon č. 4/2002 Sb., o právním postavení církví a náboženských společností).
- společenství vlastníků jednotek (§ 9 a násl. zákona č. 72/1994 Sb., zákona o vlastnictví bytů)

Soukromoprávní korporace - obchodněprávní

V režimu obchodně právním (režimu zákona č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník) :

- Veřejná obchodní společnost
- Komanditní společnost
- Společnost s ručením omezeným
- Akciová společnost
- Družstvo

Soukromoprávní nadace (fundace)

Podstatu nadace tvoří určitý majetkový substrát, sloužící předem určenému účelu.

NADACE:

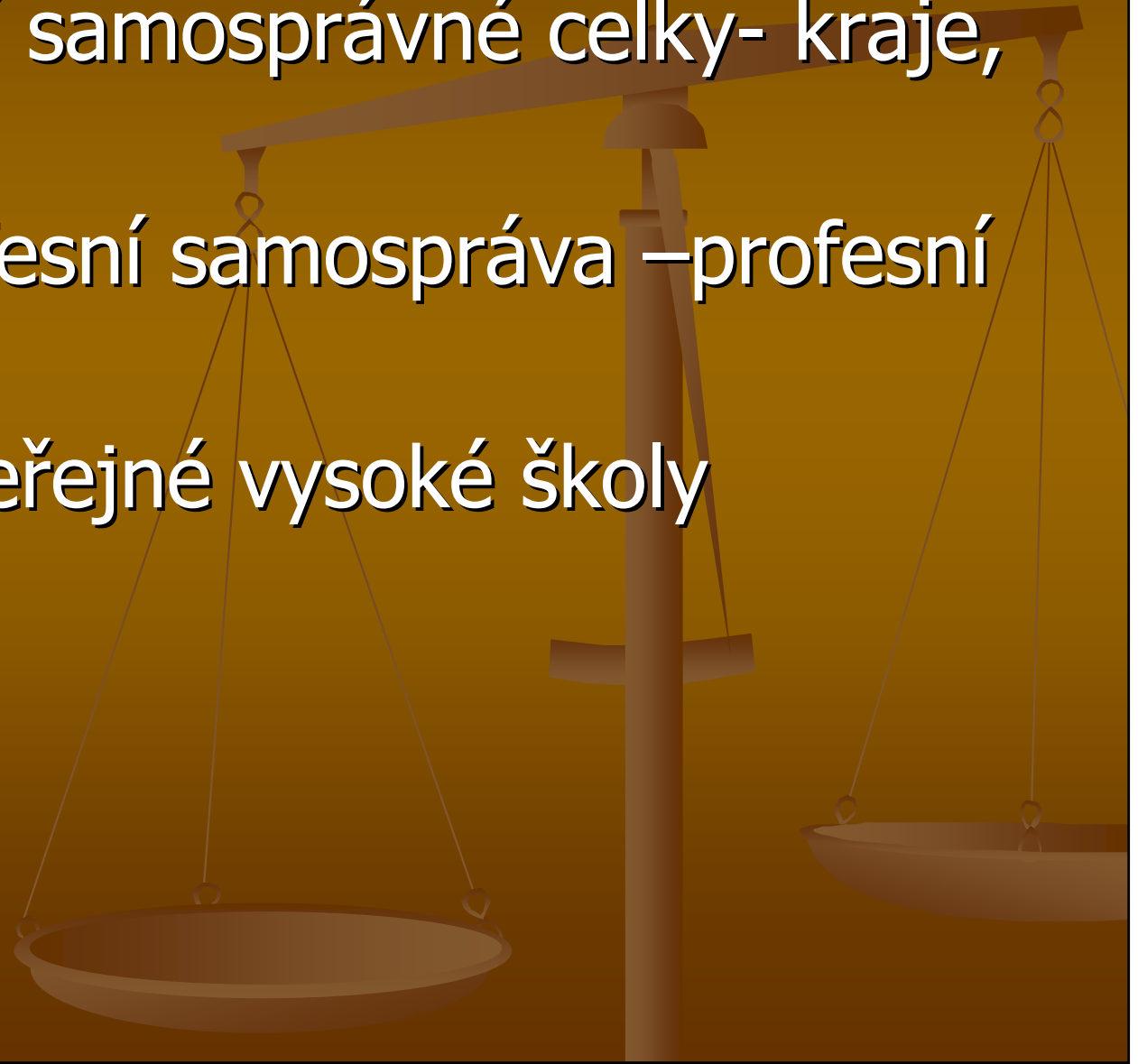
Nadace, nadační fondy (dle zákona č. 227/1997 Sb., o nadacích a nadačních fondech)

ÚSTAVY:

Obecně prospěšná společnost (dle zákona č. 248/1995 Sb., o obecně prospěšných společnostech)

Veřejnoprávní korporace

- územní -územní samosprávné celky- kraje, obce
- zájmové – profesní samospráva –profesní komory
- ostatní, např. veřejné vysoké školy

Fondy veřejného práva

- ***Pozemkový fond České republiky*** (zákon č. 569/1991 Sb., o Pozemkovém fondu České republiky)
- ***Státní fond životního prostředí*** (zákon č. 388/1991 Sb., o Státním fondu životního prostředí České republiky)
- ***Státní fond kultury České republiky*** (zákon č. 239/1992 Sb., o Státním fondu kultury České republiky)
- ***Státní fond České republiky pro podporu a rozvoj české kinematografie*** (zákon č. 241/1992 Sb., o Státním fondu České republiky pro podporu a rozvoj české kinematografie)
- ***Fond dětí a mládeže*** (zákon č. 113/1993 Sb., o Fondu dětí a mládeže České republiky).

Ústavy veřejného práva

- **Česká televize** (zákon č. 483/1991 Sb., o České televizi)
- **Český rozhlas** (zákon č. 484/1991 Sb. o Českém rozhlase),
- **Česká tiskový kancelář** (zákon č. 517/1992 Sb., o České tiskové kanceláři)
- **Další subjekty** (příspěvkové organizace) v režimu zákona č. 218/2000 Sb., o pravidlech hospodaření s rozpočtovými prostředky České republiky a obcí v ČR - rozpočtová pravidla republiky a zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních orgánů.

STÁT

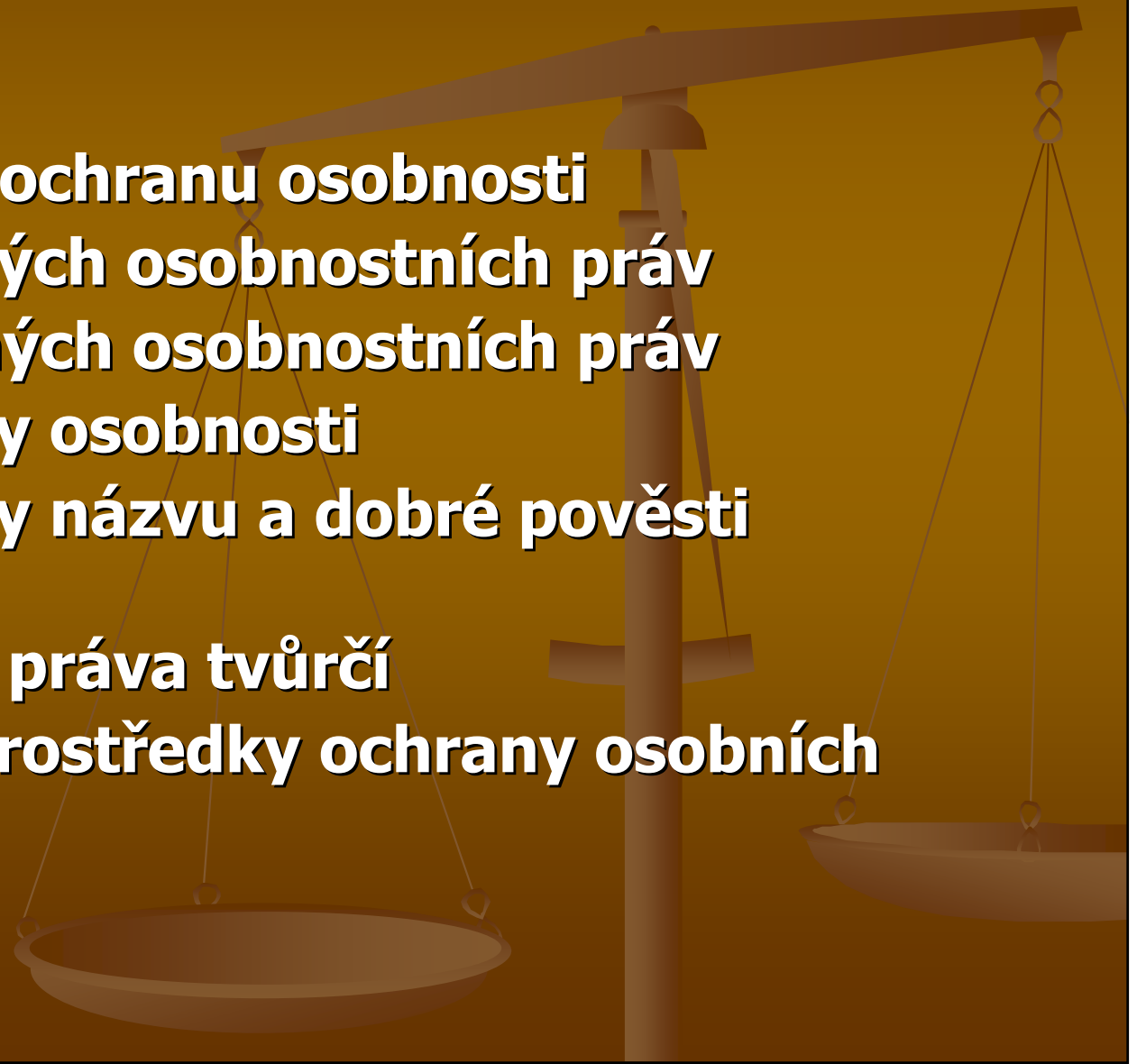
- **POKUD JE ÚČASTNÍK OBČANSKOPRÁVNÍCH VZTAHŮ JE PRÁVNICKOU OSOBOU (§ 21 OZ)**
- **zákon č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích**
- **JEDNOTNÁ PRÁVNÍ SUBJEKTIVITA**

STÁT

- **Organizačními složkami státu** jsou ministerstva a jiné správní úřady státu, Ustavní soud, soudy, státní zastupitelství, Nejvyšší kontrolní úřad, Kancelář prezidenta republiky, Úřad vlády České republiky, Kancelář Veřejného ochránce práv, Akademie věd České republiky, Grantová agentura České republiky a jiná zařízení, o kterých to stanoví zvláštní právní předpis anebo tento zákon; obdobné postavení jako organizační složka státu má Kancelář Poslanecké sněmovny a Kancelář Senátu.
Organizační složka **není právnickou osobou**. Tím není dotčena její působnost nebo výkon předmětu činnosti podle zvláštních právních předpisů a její jednání v těchto případech je jednáním státu.

VŠEOBECNÁ OSOBNOSTNÍ PRÁVA

- **obecný výklad**
- **Právní zakotvení**
- **subjekty práva na ochranu osobnosti**
- **Předmět všeobecných osobnostních práv**
- **Omezení všeobecných osobnostních práv**
- **Prostředky ochrany osobnosti**
- **Prostředky ochrany názvu a dobré pověsti právnické osoby**
- **Zvláštní osobností práva tvůrčí**
- **Soukromoprávní prostředky ochrany osobních údajů**

OBECNÝ VÝKLAD

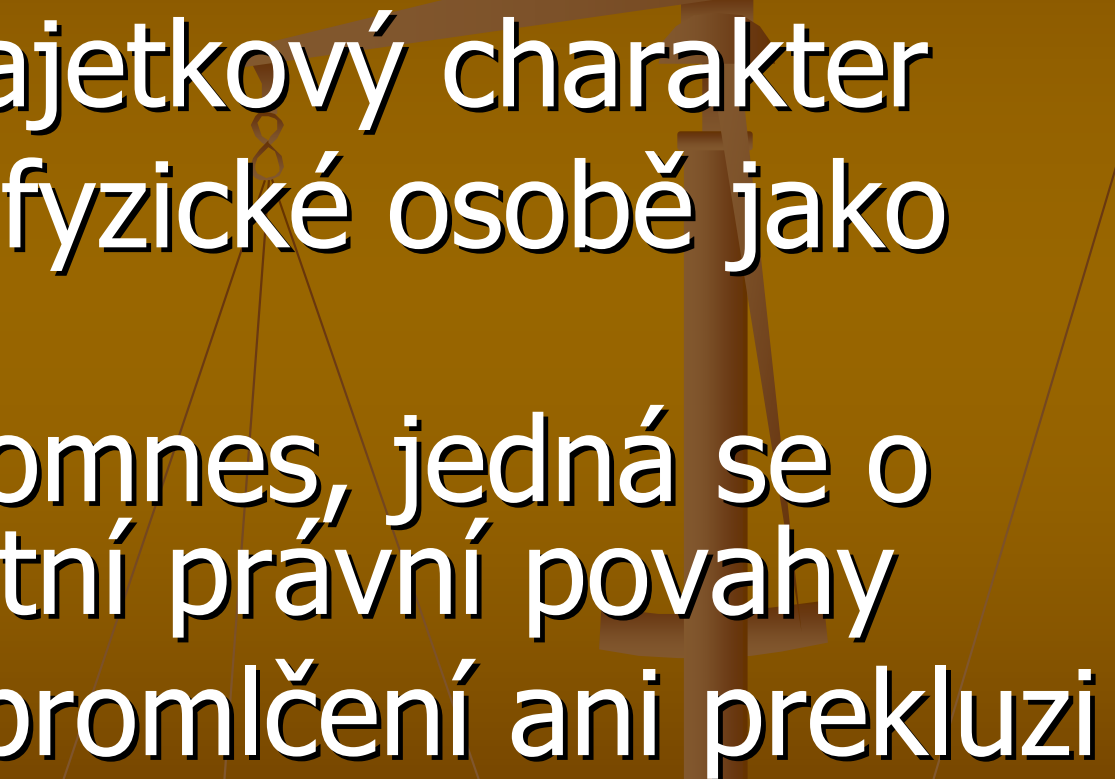
všeobecná osobnostní práva

základní práva:

- nezadatelná – nezcizitelná -
nepromlčitelná a nezrušitelná

Základní znaky:

- osobní, nemajetkový charakter
 - náleží každé fyzické osobě jako individualitě
 - působí erga omnes, jedná se o právo absolutní právní povahy
 - nepodléhají promlčení ani prekluzi
-

Literatura:

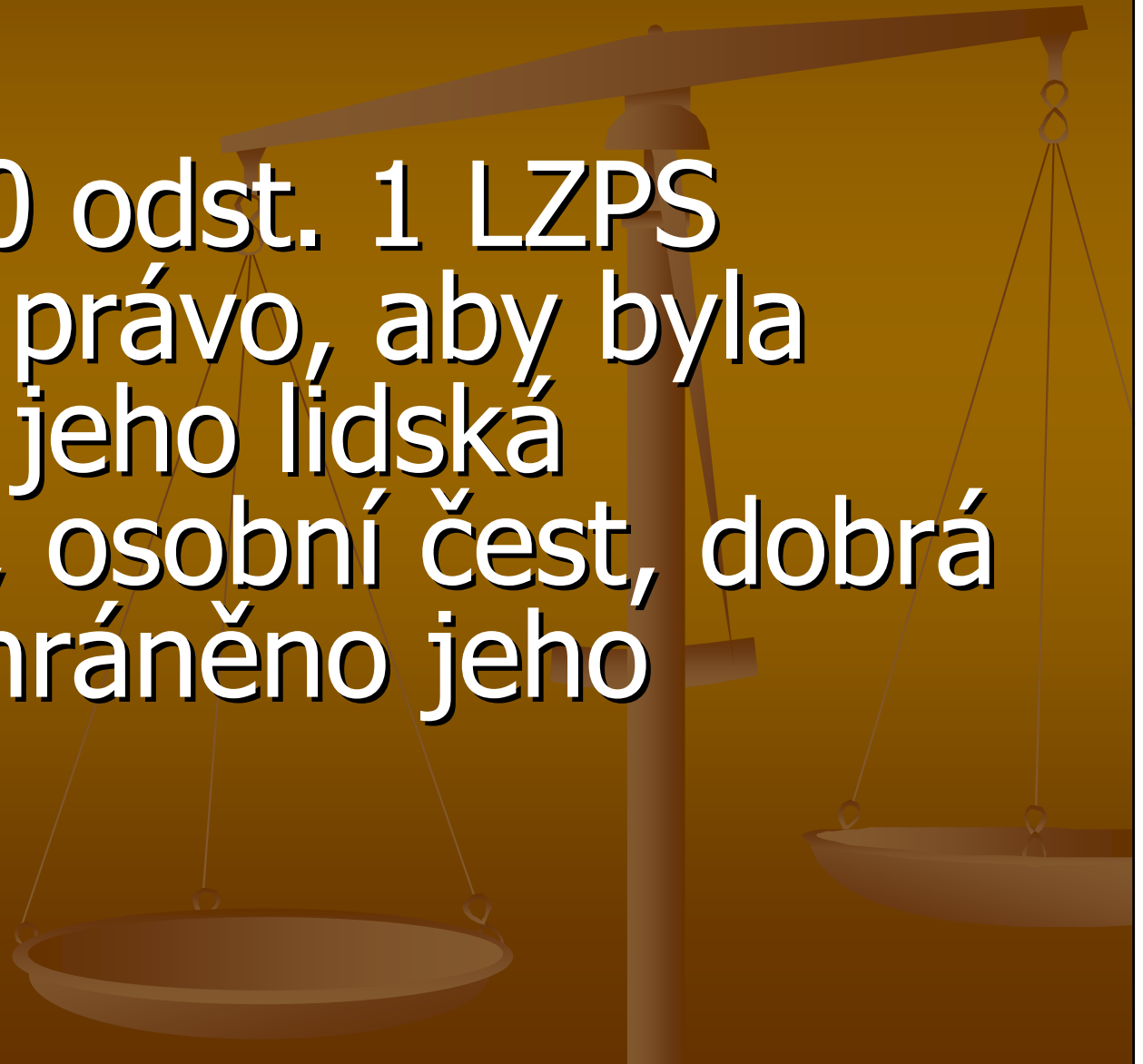
- Švestka J., Jehlička, P., Pavlík, P., Knap, K., Plecítý, V.:
■ **Ochrana osobnosti podle občanského práva,**
■ 3. vydání, Linde Praha, a.s., Praha, 1996.
- Kužílek, O., Žantovský, M.:
■ **Svoboda informací – Svobodný přístup k informacím**
■ **v právním řádu České republiky,** Linde Praha a.s., Praha 2002.
- Sokol, T.: **Tisk a právo,** ORAC, Praha, 2001.
- Bartoň, M.: **Svoboda projevu a její meze v právu ČR,** Linde, Praha, 2002.
- Hajn, P.: **K přiměřenému zadostiučinění ve sporech na ochranu osobnosti,**
■ *Bulletin advokacie, 4/2003, str. 9-10.*
- Doležilek, J.: **Veřejná kritika a právo na ochranu osobnosti,**
■ *Právní praxe, 2/1997, str.125*
- Filip, J.: **Dogmatika svobody projevu z hlediska teorie, legislativy**
■ **a soudní praxe,** *Časopis pro právní vědu a praxi, 4/1998, str.628*
- Mates, P.: **Ochrana osobních údajů,** Karolinum, Praha UK, 2002
- Devátý, S., Toman, P.: **Ochrana dobré pověsti a názvu právnických osob,**
■ Linde a.s., Praha, 2001.

Ochrana osobnosti v mezinárodním dokumentech o lidských

- Všeobecná deklarace lidských práv z roku 1948
- Mezinárodní pakt o občanských a politických právech (1966) (vyhláška MZV č. 120/1976 Sb.)
- Úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod (EULP50) sděl. č. 209/1992 Sb.), včetně Protokolů
- Evropská Úmluva na ochranu lidských práv a důstojnosti lidské bytosti v souvislosti s aplikací biologie a medicíny (Úmluva o lidských právech a biomedicíně), (sděl. č. 96/2001 Sb. m.s.), včetně Dodatkového protokolu o zákazu klonování lidských bytostí. (sděl. č. 97/2001 Sb. m. s.)atd.
- Úmluva o právech dítěte (sdělení č. 104/1991 Sb.)

Ústavní zakotvení práva na ochranu osobnosti

- Podle čl. 10 odst. 1 LZPS "každý má právo, aby byla zachována jeho lidská důstojnost, osobní čest, dobrá pověst a chráněno jeho jméno".

Zákonné zakotvení práva na ochranu osobnosti

§ 11 a násl. občanského zákoníku

a další předpisy:

- § 21 a násl., zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů
- zákon č. 285/2002 Sb., o darování, odběrech a transplantacích tkání a orgánů a změně některých zákonů (transplantační zákon)
- zákon č. 301/2000 Sb., o matrikách, jménu a příjmení a o změně některých souvisejících zákonů
- § 10, §11 zákona č. 46/2000 Sb., o právech a povinnostech při vydávání periodického tisku a o změně některých dalších zákonů (tiskový zákon)
- § 35, §36 zákona č. 231/2001 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání
- ZÁKONÍK PRÁCE
- § 133a občanského soudního řádu
- zákon č. 349/1999 Sb., o Veřejném ochránci práv
- zákon č. 140/1961 Sb., trestního zákona – pomluva (§206), útok na státní orgán (154/2), neoprávněné nakládání s osobními údaji (178)
- 49 zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích – přestupky proti občanskému soužití

3. SUBJEKTY VŠEOBECNÝCH OSOBNOSTNÍCH PRÁV

- **právo na ochranu fyzických osob**, tj. na ochranu osobnosti fyzické osoby

Postmortální ochrana osobnosti - § 15 OZ

- **právo na ochranu právnických osob**, které je občanským zákoníkem taxativně zúženo jen na právo na ochranu názvu a dobré pověsti právnické osoby.

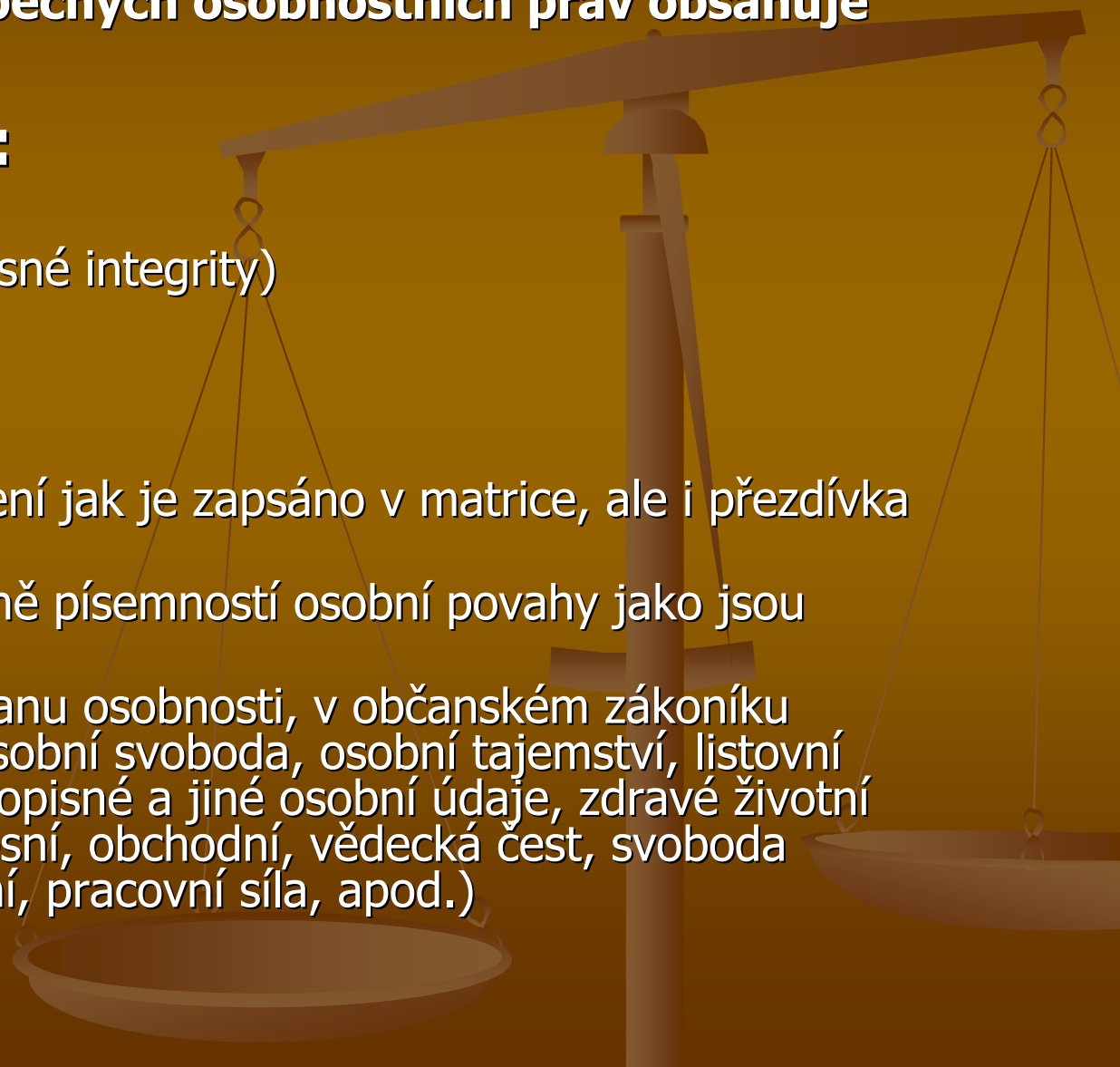
Základním rysem ochrany osobnostních práv fyzické osoby je skutečnost, že zásah do těchto práv je možný pouze se svolením dotčené fyzické osoby

4. PŘEDMĚT VŠEOBECNÝCH OSOBNOSTNÍCH PRÁV

- **Vymezení předmětu všeobecných osobnostních práv obsahuje ustanovení § 11 OZ**

Demonstrativní výčet:

- zdraví (včetně duševní a tělesné integrity)
- občanská čest
- lidská důstojnost
- soukromí
- jméno (nejen jméno a příjmení jak je zapsáno v matrice, ale i přezdívka či krycí jméno – pseudonym)
- projevy osobní povahy (včetně písemností osobní povahy jako jsou osobní dopisy, deníky apod.)
- jiné předměty práva na ochranu osobnosti, v občanském zákoníku výslovně neuvedené (např. osobní svoboda, osobní tajemství, listovní tajemství, podoba, hlas, životopisné a jiné osobní údaje, zdravé životní prostředí, dobré jméno, profesní, obchodní, vědecká čest, svoboda vyznání a náboženského cítění, pracovní síla, apod.)

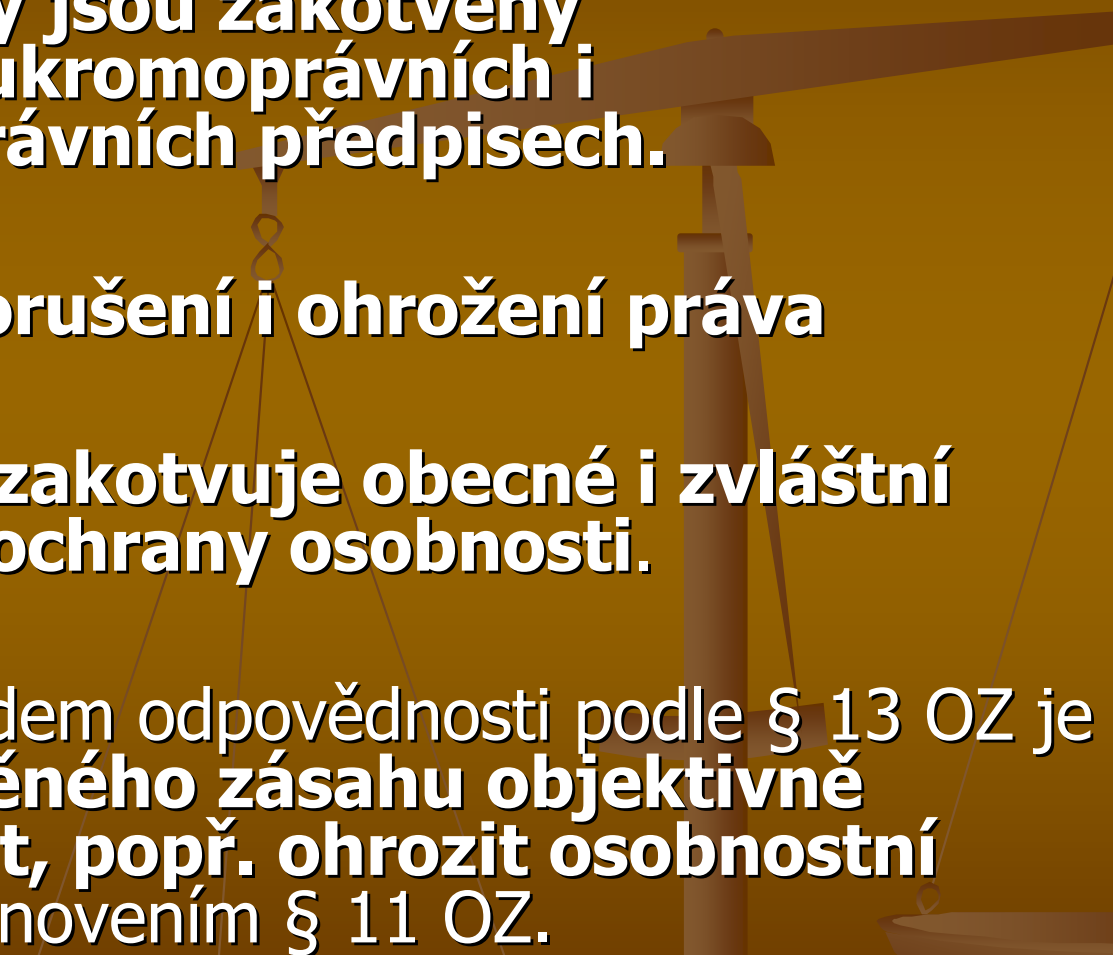
5. OMEZENÍ VŠEOBECNÝCH OSOBNOSTNÍCH PRÁV

- se svolením fyzické osoby (**smluvní omezení**)
- na základě zákona

tzv. **bezúplatné zákonné licence:**

- **zákonná úřední licence** (§ 12 odst 2)
- **zákonná licence vědecká a umělecká** (§ 12 odst. 3)
- **zákonná licence zpravodajská (reportážní)**
- Použití (pořízení) těchto chráněných hodnot:
- **nesmí být v rozporu s oprávněnými zájmy fyzické osoby**
- **v případě pochybností vykládat restriktivně**
- musí být vždy zaručena základní ochrana důstojné existence dotčené fyzické osoby.

6. PROSTŘEDKY OCHRANY VŠEOBECNÝCH OSOBNOSTNÍCH PRÁV

- **Prostředky ochrany jsou zakotveny v nejrůznějších soukromoprávních i veřejnoprávních právních předpisech.**
 - **Ochrana se týká porušení i ohrožení práva**
 - **Občanský zákoník zakotvuje obecné i zvláštní právní prostředky ochrany osobnosti.**
 - **Základním předpokladem odpovědnosti podle § 13 OZ je existence **neoprávněného zásahu objektivně způsobilého narušit, popř. ohrozit osobnostní práva** chráněná ustanovením § 11 OZ.**
-

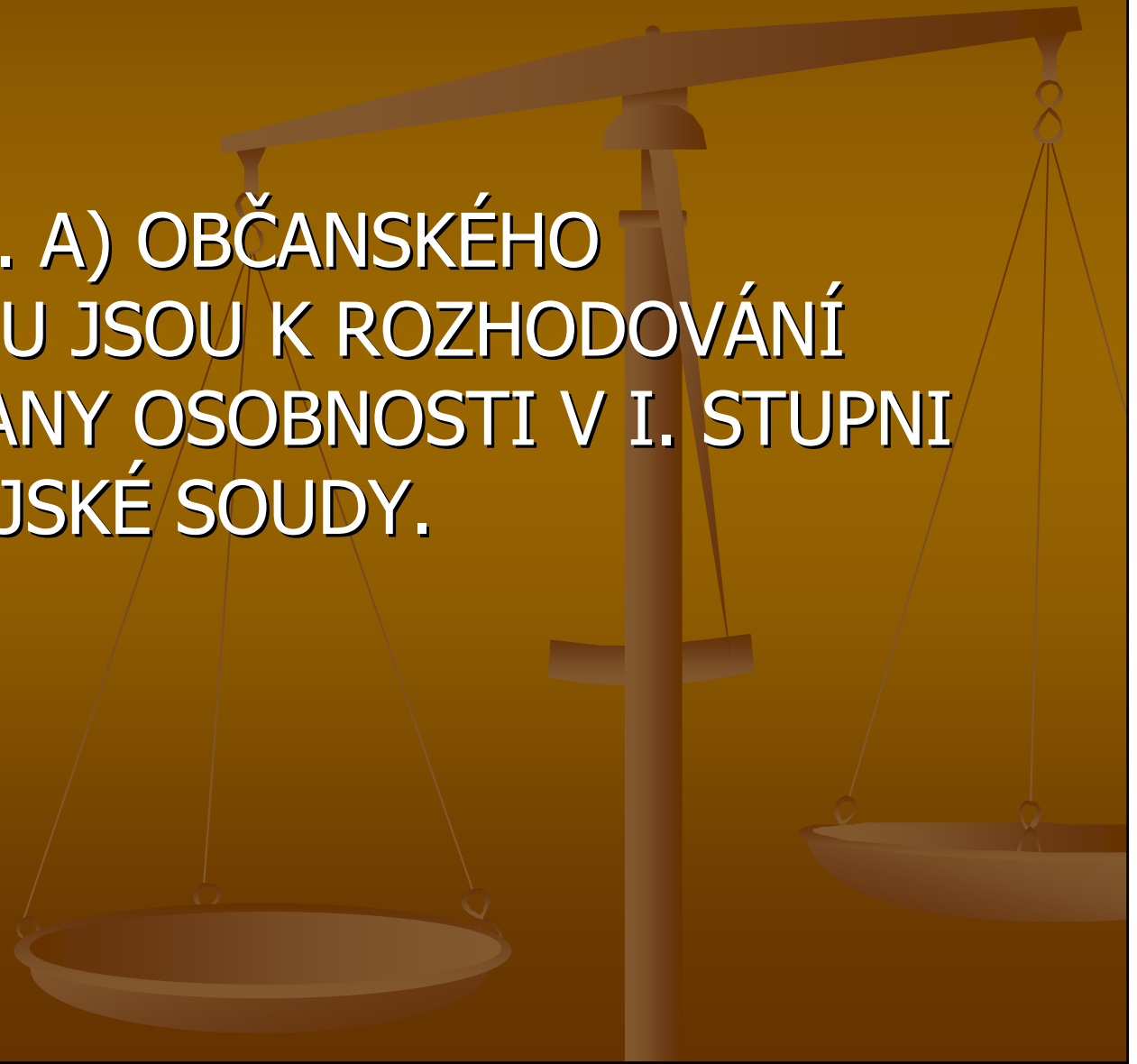
6. PROSTŘEDKY OCHRANY VŠEOBECNÝCH OSOBNOSTNÍCH PRÁV II.

1) ZVLÁŠTNÍ ŽALOBNÍ NÁROKY

- 1) zápůrcí (negatorní) žaloba
- 2) restituční žaloba (odstraňovací).
- 3) satisfakční žaloba.
 - a) přiměřené zadostiučinění morální
 - b) náhrada nemajetkové újmy v penězích (přiměřené zadostiučinění peněžité)
- Soud musí přitom přihlížet k **taxativně stanoveným zákonným kritériím**:
 - **ba) k závažnosti** vzniklé nemajetkové újmy (osobnostní povahy)
 - **bb) k okolnostem**, za nichž k ohrožení nebo porušení osobního práva na ochranu osobnosti došlo
- **Morální satisfakce** – preferovaná
- **Peněžité satisfakce**
 - *vždy ve formě jednorázové částky*

Soudní příslušnost u sporů z ochrany osobnosti:

§ 9 Odst. 2 písm. a) občanského soudního řádu jsou k rozhodování sporů z ochrany osobnosti v I. stupni příslušné krajské soudy.

PROSTŘEDKY OCHRANY VŠEOBECNÝCH OSOBNOSTÍCH PRÁV III.

2) NÁHRADA ŠKODY § 16 a § 420 a násl.

3) VYDÁNÍ BEZDŮVODNÉHO OBOHACENÍ

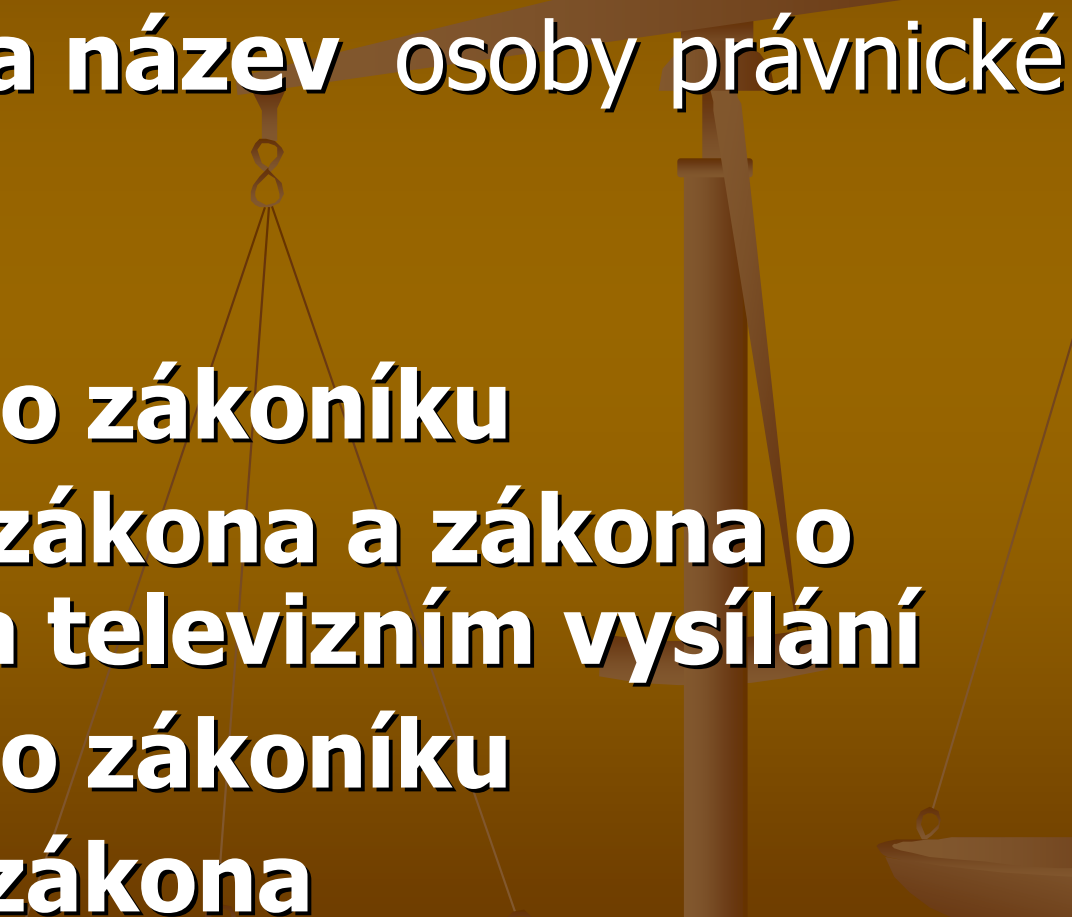
**4) OCHRANA V MEDIÁLNÍM PRÁVU – právo
na odpověď a dodatečné sdělení**

5) OCHRANA TRESTNĚPRÁVNÍ

6) OCHRANA SPRÁVNĚ PRÁVNÍ ochrana
osobnosti

7. SOUKROMOPRÁVNÍ PROSTŘEDKY OCHRANY NÁZVU A DOBRÉ POVĚSTI

PRÁVNICKÉ OSOBY

- **dobrá pověst a název** osoby právnické
 - §19b OZ
 - **OCHRANA:**
 - **dle občanského zákoníku**
 - **dle tiskového zákona a zákona o rozhlasovém a televizním vysílání**
 - **dle obchodního zákoníku**
 - **Dle trestního zákona**
-

8. ZVLÁŠTNÍ OSOBNOSTNÍ PRÁVA TVŮRČÍ

- náleží pouze člověku – **tvůrci**, kterým může být pouze fyzická osoba, což vyplývá z povahy tvůrčí činnosti (tvorby) samé.
- vztahují se k tvůrčím duševním plodům osobnosti fyzické osoby.

Mezi tato práva patří:

- 1) **osobní právo na ochranu autorství,**
- 2) **osobní právo na ochranu původcovství výkonu výkonného umělce**
- 3) **osobní právo na ochranu původcovství ideálních předmětů průmyslových práv,**
- možný souběh zvláštní ochrany autorskoprávní nebo průmyslově právní a obecné občanskoprávní podle § 13 OZ.

9. SOUKROMOPRÁVNÍ PROSTŘEDKY OCHRANY OSOBNÍCH ÚDAJŮ

Zvláštní soukromoprávní režim je v případě osobních údajů stanoven na *základě zák. č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů*

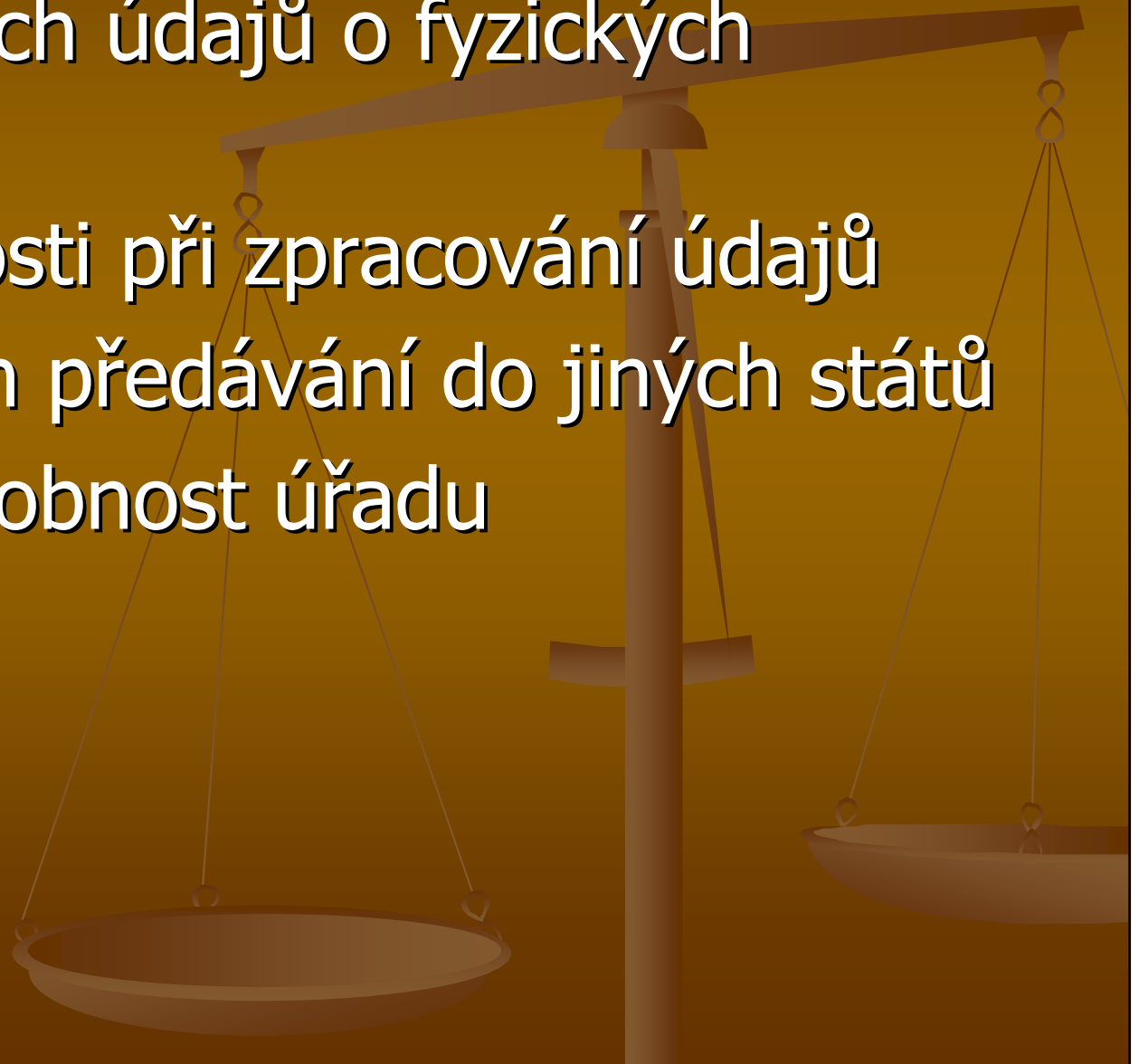
v souladu se směrnicí 95/94/ES

(předcházel zákon č. 256/1992 Sb., o ochraně osobních údajů v informačních systémech – v souladu s Úmluvou Rady Evropy č.108)

10. Zákon o ochraně osobních údajů

Které otázky reguluje?

- Ochranu osobních údajů o fyzických osobách
- Práva a povinnosti při zpracování údajů
- Podmínky jejich předávání do jiných států
- Postavení a působnost úřadu

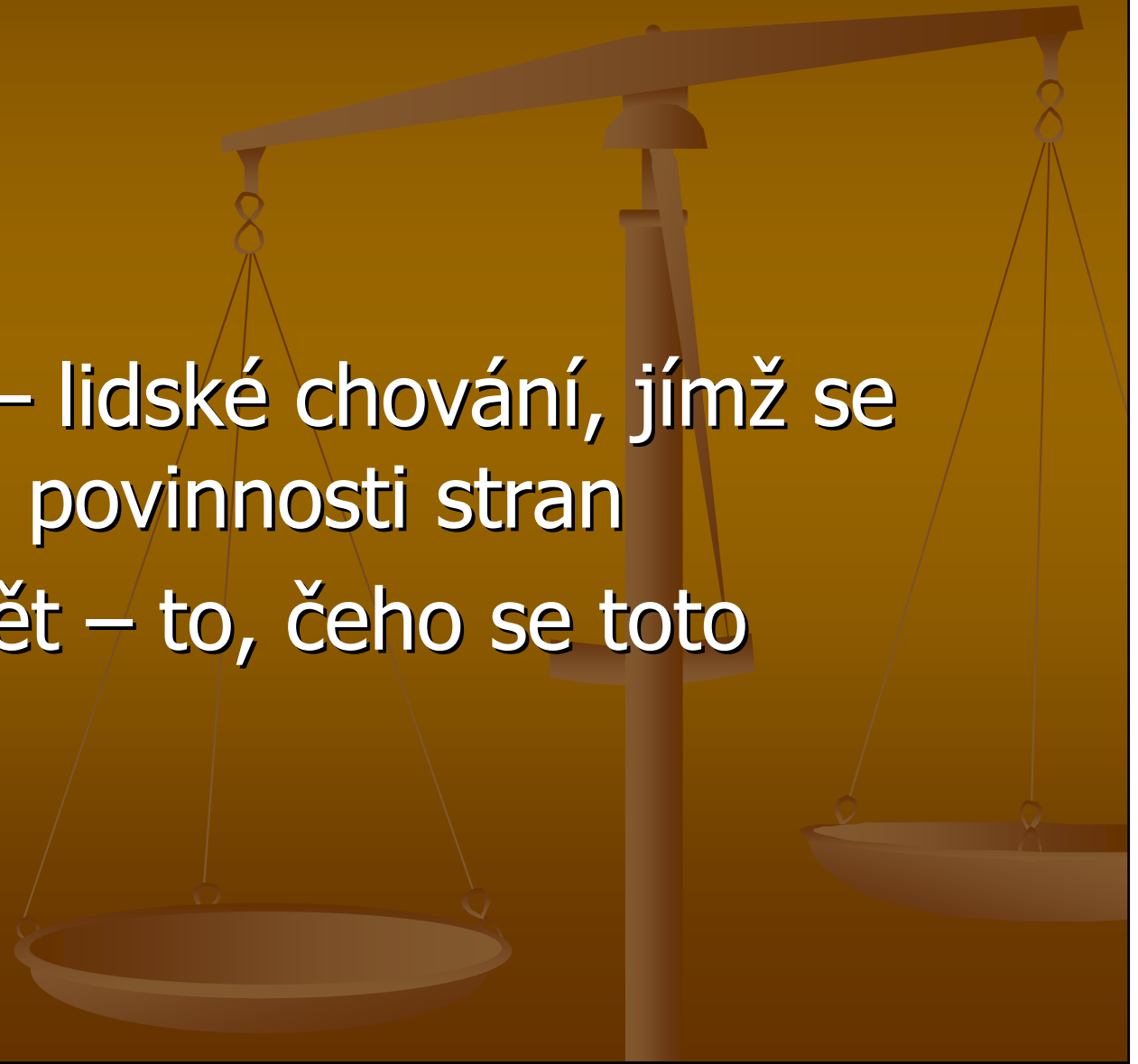
ZASTOUPENÍ

- PŘÍMÉ a NEPŘÍMÉ
- ZÁKONNÉ a SMLUVNÍ

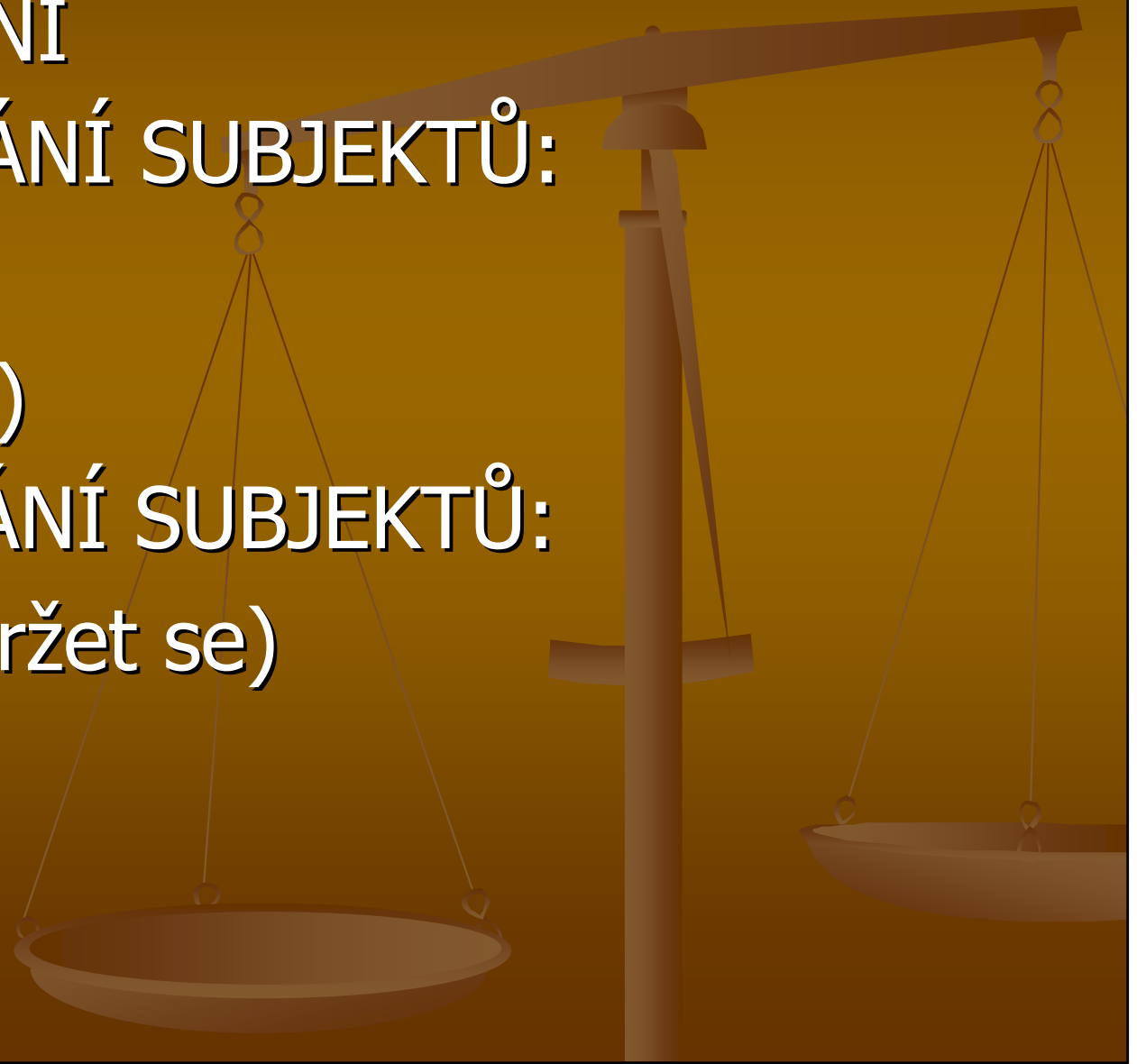
PŘEDMĚT OBČANSKOPRÁVNÍ VZTAHU

- Přímý
- Nepřímý
- Přímý předmět – lidské chování, jímž se realizují práva a povinnosti stran
- Nepřímý předmět – to, čeho se toto chování týká

PŘEDMĚT PŘÍMÝ

- LIDSKÉ CHOVÁNÍ
- AKTIVNÍ CHOVÁNÍ SUBJEKTŮ:
 - + dare (dát)
 - + facere (konat)
- PASÍVNÍ CHOVÁNÍ SUBJEKTŮ:
 - + omittere (zdržet se)
 - + pati (strpět)

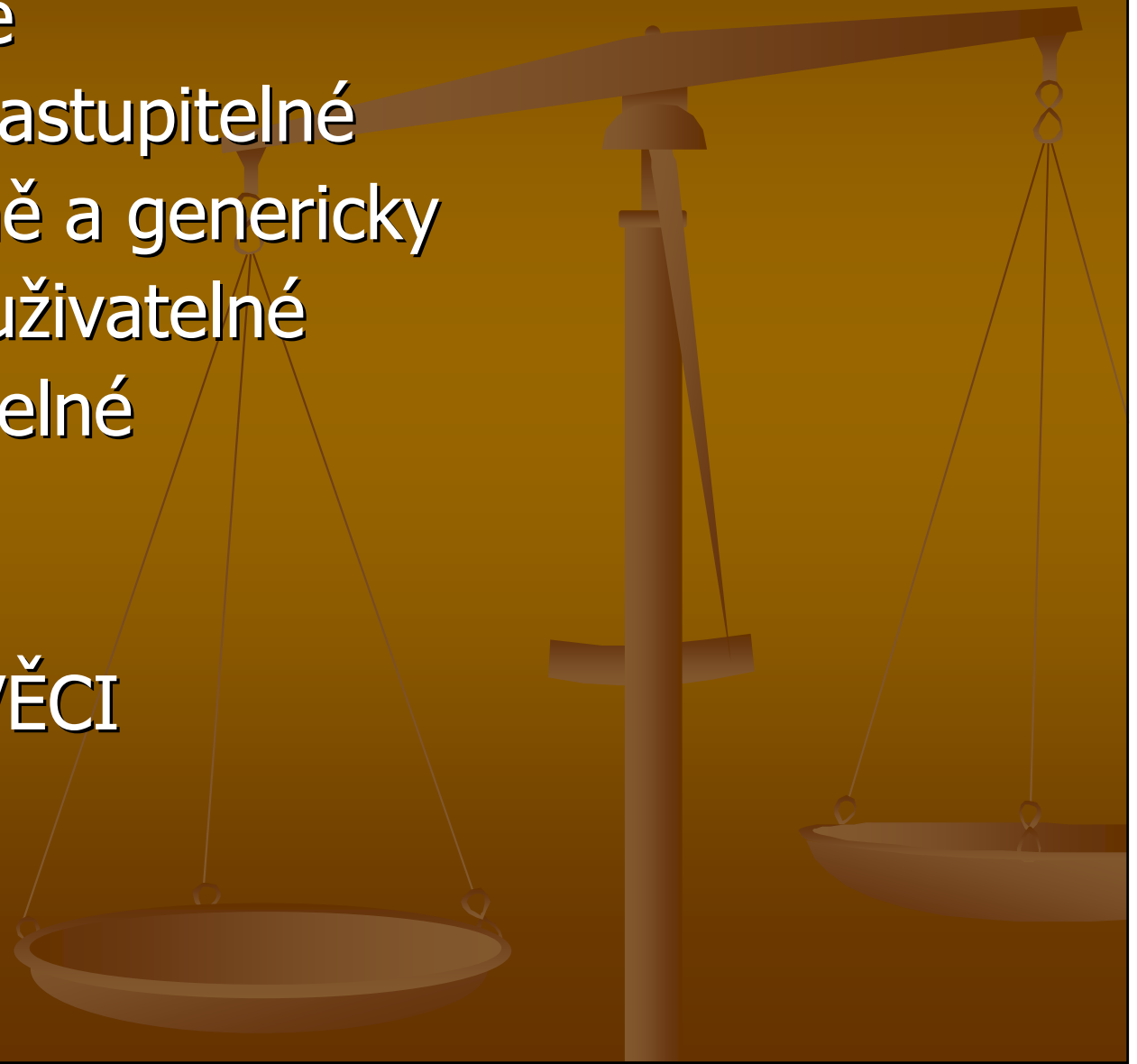

NEPŘÍMÝ PŘEDMĚT

- Neexistuje legální definice věci v právním smyslu
 - § 118 – předmět občanskoprávních vztahů:
 - Věci (hmotné předměty a ovladatelné přírodní síly, které slouží potřebám lidí)
 - Byty a nebytové prostory – vymezené jako jednotky dle zákona č. 72/1994 Sb.
 - Práva, pokud to jejich povaha připouští
 - Jiné majetkové hodnoty, pokud to jejich povaha připouští (nehmotné hodnoty, know-how, lidské orgány, základní lidské hodnoty..)
- Věc hromadná (např. podnik, výrobní linka)

VĚCI - třídění

- movité a nemovité
 - zastupitelné a nezastupitelné
 - určené individuálně a genericky
 - Zužitelné a nezužitelné
 - Dělitelné a nedělitelné
-
- VĚC HLAVNÍ
 - PŘÍSLUŠENSTVÍ VĚCI
 - SOUČÁST VĚCI

OBSAH OBČANSKOPRÁVNÍHO VZTAHU

Tvoří:

Dvojí chápání:

- Jako chování subjektů (dare, facere, omittere, pati) konkrétních vztahů (totožné s předmětem přímým)

nebo

- Jako **subjektivní práva a subjektivní povinnosti**
- **NÁROK – vlastnost subjektivního práva - oprávnění domoci se svého subjektivního práva při uplatnění státního donucení**
- **PROSTŘEDKY OCHRANY SUBJEKTIVNÍCH PRÁV – prevence, svépomoc, ochrana pokojného stavu, soudní ochrana apod.**

Děkuji Vám za pozornost.....

hezký den....☺

